

Delovni uspehi, ki spodbujajo

Samoupravni organi so na svojih sejah konec februarja in v začetku marca razpravljali o rezultatih poslovanja celotnega podjetja in posameznih obratov v preteklem letu. Poročila, ki so se nanašala na dosežene rezultate gospodarjenja, so zastopniki samoupravljalcev sprejeli in jih dopolnili s sklepi, da se po možnosti v bodoče odpravijo negativni pojavi gospodarjenja, dosežene dobre uspehe pa še izboljša. Smatramo, da je prav, če se z vsebino poročil o analizi poslovanja in doseženim finančnim uspehom seznanijo vsi člani podjetja, k čemur naj prispe-

va ta članek, v katerem navajamo le nekaj najbolj karakterističnih podatkov pozitivnega in negativnega značaja.

Na osnovi razpoložljivih kapacitet je bil za leto 1969 sprejet plan proizvodnje za celotno podjetje, ki znaša po vrednosti 217,030.000 din. Planirana obveznost pa je bila v preteklem letu presežena za 30,34 % ali za 66,039.679 din, saj znaša

dejanska vrednost izvršenih montažnih del in proizvodnje 283,069.679 din. Sprejete planske naloge so presegli vsi obrati, kakor je razvidno iz tabele 1.

V preteklem letu dosežena vrednost bruto realizacije pa je v primerjavi z

letom 1968 večja za 44,25 % ali za 86,828.529 din. Od skupno izvršenih vrednosti odpade na eksterno realizacijo 87,95 % (ali 252,728.714 din), ostanek 12,05 % (ali 30,340.965 din) pa predstavlja interno oz. medobratno realizacijo.

(Nadaljevanje na 2. in 3. str.)

Z OBISKA NA NAŠEM NAJVEČJEM GRADBIŠČU V PORTOROŽU

Zbrane vse montažne dejavnosti IMP

Še nekaj dni — in v Portorožu bo že nad 100 naših monterjev ... Por-

torož se je spremenil v eno samo veliko gradbišče. Gradbeno podjetje

„Gradis“ dela 24 ur dnevno. Naši 12 ur, nekateri manj, odvisno od po-

teka gradbenih del ter dostave potrebnega montažnega materiala. Za ne-

katera dela je postavljen rok do otvoritve glavne turistične sezone.

Samo en dan nas je ločil od uradno, koledarsko začete pomladi. Bil sem na poti proti morju. To, da je IMP povsod navzoče, se je ponovno potrdilo na Brezovici pri Ljubljani. Naš tovornjak je bil soudeležen pri prometni nesreči. Tovor, ki ga je peljal, torej ne bo prišel pravočasno na cilj. Pozneje sem zvedel, da je bil namenjen v Umag ...

Po poti do Postojne je še deževalo in tudi pomladanska burja se je v sunkih oglašala. Promet, ki je na relaciji Ljubljana — Portorož vsak dan gostejši, že danes ne dovoljuje hitrega potovanja. Toda kljub vsemu: bolj proti morju, manj oblakov in vedno več sonca ...

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pogled na portoroški zaliv, ki se je spremenil v gradbišče

Delovni uspehi, ki spod

(Nadaljevanje s prve strani)

Po posameznih vrstah dejavnosti se je vrednost izvršenih del preteklega leta v primerjavi z letom 1968 povečala na montaži centralne kurjave za 11,9 %, na montaži klimatskih naprav za 129,5 % in na elektroinstalacijah za 12,2 %; zmanjšala pa se je vrednost vodovodno instalaterskih del (za 12,1 %). Iz tega lahko zaključimo, da je največja možnost razvoja v bodočih letih na instalacijah in proizvodnji klimatskih naprav. To trditev potrjuje tudi dejstvo, da se je v zadnjih 5 letih, to je od leta 1965 dalje, povečala vrednost montažnih del na klimatskih napravah za 224,1 %, na montaži centralne kurjave za 64,5 %, na elektroinstalacijah za 66,2 %, na montaži vodovodnih instalacij pa le za 33,8 %.

Povečanje vrednosti izvršenih del oz. proizvodnje je bilo v preteklem letu, napram letu 1968, doseženo tudi:

- v kovinsko predelovalni industriji – za 22,8 %
- v industriji elektronaprav – za 19,9 %
- pri projektiranju – za 36,9 %.

Pri tem velja omeniti tudi, da se je v zadnjih 5 letih povečala vrednost proizvodnje v kovinsko predelovalni industriji za 133,1 %, proizvodnji elektronaprav za 93,4 %, vrednost izvršenih projektantskih del pa za 49,1 %.

MNOGO HITREJŠI RAZVOJ SERIJSKE PROIZVODNJE

Vrednost blagovnega izvoza je znašala preteklo leto 10.934.514 din, kar je za 263,3 % več kot leta 1968. Izvršena montažna dela v inozemstvu pa znašajo po

vrednosti 69.566.133 din in predstavljajo kar četrtino celotne realizacije podjetja. V primerjavi z letom 1968 je vrednost izvršenih montažnih del v preteklem letu večja za 249,5 %.

Za pretečeno 5-letno obdobje je ugotovljeno, da se serijska proizvodnja mnogo hitreje razvija kot pa individualna, to pa je tudi v skla-

proizvodnji kovinsko predelovalne industrije za 96 ali 37,1 %, v proizvodnji elektronaprav za 26 ali 9,2 %, razvojni dejavnosti za 12 ali 44,4 % in na montažnih delih v inozemstvu za 121 ali 91,7 %.

Številčno zmanjšanje delovne sile od leta 1965 do leta 1969 pa je ugotovljeno v projektivni dejavnosti (za

žen torej za 0,8 %, planirane ure pa za 2,74 %. Kako je bil po posameznih obratih dosežen plan delovnih ur, pokaže objavljena tabela 2.

V tem pregledu so upoštevane tudi delovne ure uprave in programsko razvojne službe, kolikor se nanašajo na čisto razvojno delo. Po planu je bilo predvideno 234.474 ur za upravo in

10 do 30 %, s tem v zvezi pa seveda tudi cene naših montažnih storitev in proizvodov; zato lahko ugotovimo, da se je produktivnost povečala le za 6 do 7 %, kar pa je vsekakor zelo zadovoljiv uspeh.

Planirane obveznosti, analizirane po gornjih kriterijih, so po posameznih obratih, izraženo v procentih, dosežene takole:

TABELA 2

Obrati	Delovne ure		Indeks izvršitve
	planirane	izvršene	
CKV Ljubljana	785.181	804.355	102.44
CKV Maribor	535.780	529.706	98.87
CKV Koper	167.498	183.267	109.41
Elektromontaža	723.289	783.908	108.38
TEN	696.125	698.839	100.39
Tovarna Trata	767.107	755.701	98.51
Projektivni biro	142.835	141.325	98.94
Avtopark	26.500	24.666	93.08
Razvoj	20.847	20.373	97.73
S k u p a j	3,865.162	3,942.140	101.99
DVI – zahod	396.933	446.235	112.42
DVI – vzhod	273.372	271.533	99.33
Skupaj podjetje	4,535.467	4,659.908	102.74

CKV Ljubljana 129,63
CKV Maribor 111,64
CKV Koper 113,12
Elektromontaža 118,42
TEN 112,55
Trata 113,82
Projektivni biro 133,48
Avtopark 113,43
Razvoj 153,21

Skupaj 118,79
DVI – zahod 97,49
DVI – vzhod 191,04

Skupaj podjetje 126,95

Pregled nam pove, da so vsi obrati planske obveznosti zadovoljivo izvršili. Nižja izvršitev od planirane je dosežena le pri delih v inozemstvu za zahodnem področju, kar pa je opravičljivo zaradi nekaterih neobračunanih za ključkov, ki jih banka ni izvršila do konca leta.

Razmerje med opravljenim proizvodnim in režijskim delom, izkazanim v urah, je znašalo v preteklem letu 72,76 % : 27,24 %, kar je od planiranega slabše za 0,14 %, za kolikor se je povežalo delo v režiji. Doseženi rezultat pa je tudi slabši kot leta 1968, in sicer za 0,32 %. Zato mora v bodoče število proizvodnih delavcev rasti hitreje kot število režijskih delavcev.

POVEČANJE PRODUKTIVNOSTI DELA ZA 6 DO 7 %

Primerjava indeksov izvršene realizacije po vrednosti napram planu in indeksov izvršenih ur napram planiranim nam pove, da je znašal presežek vrednosti dosežene realizacije napram planirani 26,95 %. Planska naloga je bila torej vidno presežena in če bi med letom ne prišlo do povečanja cen bi lahko trdili, da je bila produktivnost delavcev za 26,95 % večja od planirane. Znano pa je, da so se cene nekaterim vrstam materiala povečale za

du z razvojnimi programom obeh naših tovarn.

Povečane vrednosti dosežene realizacije v zadnjih 5 letih pa z ozirom na istočasni porast cen niso zadosten dokaz za razvoj podjetja, zato je prav, da spregovorimo tudi o povečanju delovne sile v tem obdobju.

V letu 1965 so bili pri podjetju zaposleni 1803 delavci, leta 1969 pa jih je bilo 2166, povečanje znaša torej 20,1 % ali 363 delavcev. Po vrstah dejavnosti se je število delavcev v preteklih 5 letih povečala v montažni dejavnosti za 155 ali 17,5 %, v

12 ali 16,7 %), pri avtoparku (za 7 ali 35 %) in na upravi (za 28 ali 19,6 %). Na osnovi tega lahko zaključimo, da je bil dosežen viden uspeh, saj se je vrednost realizacije povečala v zadnjih 5 letih za 138,2 % ob istočasnem povečanju števila zaposlenih le za 20,1 %.

V preteklem letu je bilo v zvezi s terjatvami, ki jih je podjetje imelo napram kupcem, vplačano na naš žiro račun 161.735.234 din ali dnevno povprečno 535.547 din. Razumljivo je, da je na drugi strani moralo podjetje poravnati tudi svoje obveznosti do dobaviteljev, katerim je bilo v teku leta n a k a z a n o 102.650.127 din ali dnevno povprečno 339.901 din.

Za izvršitev planirane realizacije je bilo po planu predvideno 2148 delavcev oz. 4.535.467 delovnih ur, dejansko pa je bilo zaposleno 2166 delavcev, ki so opravili 4.659.908 delovnih ur. Plan delovne sile je prese-

IMP Glasnik izdaja skupnost IMP – Industrijskega montažnega podjetja, Ljubljana. Izhaja mesečno v 2750 izvodih. Uredništvo in uprava, Ljubljana, Titova 37. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik Edvin Stepančič, odgovorni urednik Aleksander Perdan. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

bujaajo

čun bolezní do 30 dni, ki so se povečale napram letu 1968 za 15,7 %, saj je bologal vsak delavec podjetja povprečno 81 ur. Za 20 % so se povečali napram letu 1968 tudi opravičeni in neopravičeni izostanki z dela, ki so znašali povprečno 12 ur na posameznega delavca. V teku leta 1969 so se znižale samo izgubljene delovne ure za bolezní nad 30 dni, ki jih je bilo za 14 % manj kot leta 1968 in so znašale povprečno 31 ur na enega delavca. Pojav zniževanja bolezenskih ur nad 30 dni, katere plačuje zavod za socialno zavarovanje, ugotavljamo z analizami že za nekaj let nazaj, medtem ko se nasprotno povečujejo bolezenske ure do 30 dni, ki v celoti bremene podjetje. Ta pojav je za podjetje negativen, saj so prispevki za zdravstveno zavarovanje delavcev razmeroma zelo visoki in se vsako leto zvišujejo, zdravstveni zavodi pa pri tem skušajo čimveč bremen prevaliti na podjetja. Povprečni mesečni neto osebni dohodek je znašal za 182 ur dela 1435 din in je za 15 % višji kot leto prej. Na osnovi povprečnega števila zaposlenih delavcev izračunan neto mesečni osebni dohodek pa je znašal 1607 din po posameznih obratih pa:

	din
CKV Ljubljana	1520
CKV Maribor	1478
CKV Koper	1321
Elektromontaža	1673
TEN	1675
Trata	1506
Livarna	
Iv. gorica	1357
Projektivni biro	2599
Avtopark	1414
Progr. razv. služba	2072
Uprava	1794

Razlike, ki so med obrati vidne, so predvsem posledica kvalifikacijske strukture zaposlenih delavcev, delno pa tudi izvršenega števila nadur in povprečnega preseganja norm, kar potrjuje dejstvo, da so odstopanja osebnih dohodkov med obrati za delo v rednem delovnem času zelo majhna.

Na osnovi podatkov o dejanski povprečni mesečni

porabi materiala in povprečnih mesečnih zalogah je ugotovljeno, da je znašal koeficient obračanja 8,4, kar je za 2,4 % boljši rezultat kot leta 1968. Reprodukcijski material je ostajal nevgrajen od dneva nabave do uporabe povprečno 43 dni, leto prej pa 44 dni. K doseženemu boljšemu rezultatu ao pripomogli predvsem obrati Koper, Elektromontaža, TEN in Programsko razvojna služba.

PREVELIKA VEZAVA OBRATNIH SREDSTEV

Za 0,3 % boljši uspeh kot leta 1968 je podjetje doseglo tudi glede na vrnitev reprodukcijskega materiala z gradbišč oz. drugih delovnih mest nazaj v skladišče, računano v odnosu na celotno porabo materiala. Skupna vrednost vrnjenega materiala je znašala 6.693.901 din, kar je 5,76 % vrednosti vsega tekom leta porabljenega materiala. Izboljšani rezultat pa je pripisati samo obratu Elektromontaža, medtem ko so vsi drugi obrati v tem pogledu preteklo leto poslovali slabše kot leta 1968. V bodoče je treba to poslovanje izboljšati s skrbno pripravo dela, ker bodo s tem odpadli vsi nepotrebni manipulacijski in prevozní stroški.

Veliko vezavo obratnih sredstev kažejo ugotovljene povprečne zaloge reprodukcijskega materiala, polizdelkov, gotovih izdelkov ter orodja in inventarja. Skupna povprečna mesečna vrednost teh zalog je znašala lani 31.597.493 din, kar je za 13,4 % več kot leta 1968. Razmere na tržišču, kjer se pojavljajo v vedno večjem številu investitorji in kupci naših izdelkov z zahtevami po kreditiranju, nam narekujejo, da moramo razpoložljiva lastna obratna sredstva uporabljati predvsem v te namene, ne pa za povečanje zalog.

Za oceno dobrega ali slabega gospodarjenja je najpomembnejša primerjava planiranih in stvarnih stroškov poslovanja. Z analizo je ugotovljeno, da so se dejanski stroški napram planiranim povečali v skoro istem raz-

Obrati	Vrednost bruto realizacije (v tisočih n.din)		Indeks izvršitve
	planirane	izvršene	
CKV Ljubljana	39.400	52.319	132.79
CKV Maribor	25.300	27.925	110.38
CKV Koper	7.600	9.406	123.76
Elektromontaža	37.000	47.484	128.34
Tovarna el.naprav	30.000	33.896	112.99
Tovarna Trata	31.350	35.148	112.12
Projektivni biro	4.080	5.388	132.06
Avtopark	700	739	105.58
Program.razv.služba	800	1.198	149.73
S k u p a j	176.230	213.504	121.15
DVI - zahod	9.800	10.740	109.60
DVI - vzhod	31.000	58.826	189.76
Skupaj podjetje	217.030	283.070	130.43

merju kot se je povečala realizacija. Dosežen je za 1,23 % boljši rezultat od planiranega, za kolikor se je zvišal planirani dobiček. Doseženi prihranek odpade skoro v celoti na stroške materiala. Rezultat pa bi bil lahko precej boljši, če bi obrati posvečali med letom več pozornosti tistim stroškom, ki so neodvisni od obsega izvršenih del oz. proizvodnje. Ugotovljeno je, da so prav ti stalni stroški preseženi pri skoro vseh obratih, do česar pa pri določeni planski disciplini ne bi smelo priti.

ŠE MNOGO NOTRANJNH REZERV

Po zaključnem računu, ki je izdelan za celotno podjetje, je znašal celotni dohodek 262.391.862 din. Navedeni znesek vsebuje fakturirano realizacijo tekočega leta, prenešeno neplačano realizacijo iz leta 1968, dohodke od obresti iz kreditnih razmerij in izredne dohodke. V izkazanem celotnem dohodku pa ni upoštevana realizacija, dosežena na delih v inozemstvu.

Za doseženi celotni dohodek je bilo porabljen 167.507.407 din sredstev, ki predstavljajo stroške za material, tuje storitve, osebne izdatke, amortizacijo, izredne izdatke in vse druge stroške, vključno s stroški neplačane realizacije, prenešene iz preteklega leta. Po odbitku porabljenih sredstev od celotnega dohodka nam je ostal dohodek v znesku

94.884.455 din, ki pa vsebuje razen osebnih dohodkov in skladov tudi pogodbene in zakonske obveznosti, ki znašajo 5.639.239 din, brez prispevka za Skopje in stanovanjskega prispevka, ki sta vključena v bruto osebne dohodke. Ostanek dohodka v znesku 89.245.216 din je razdeljen na osebne dohodke in bruto sklade v razmerju, predpisanem s pravilnikom o delitvi dohodka. Sredstva, namenjena za bruto sklade, v znesku 17.620.078 din, so po sklepu samoupravnih organov razdeljena na:

prispevek v skup. rezerve gospod. organ.	1.038.901
obvezni rezervni sklad	871.687
neobvezni rezervni sklad	1.500.000
sklad skupne porabe	3.600.000
poslovni sklad	10.609.499

Ostanek dohodka, ki je po zaključnem računu določen za osebne dohodke, znaša 71.625.129 din. Od tega zneska je bilo že izplačano 67.595.511 din kot akontacija osebnih dohodkov. V skladu z določili pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in po sklepih samoupravnih organov je od skupnih sredstev, namenjenih za osebne dohodke, odšteto 789.825 din za rezervni sklad osebnih dohodkov, kar predstavlja 1,5 % osebnih dohodkov, ki so bili izplačani v preteklem letu. Ostanek 3.239.793 din, ki še ostane

za razdelitev, je na osnovi doseženih finančnih uspehov poslovanja razdeljen na posamezne obrate takole:

	din
CKV Ljubljana	712.700
CKV Maribor	474.577
CKV Koper	100.212
Elektromontaža	601.750
TEN	418.486
Trata	494.923
Proj. biro	102.374
Skupne službe	334.771

Ta sredstva predstavljajo bruto osebne dohodke, v katerih sta upoštevana tudi 4 %-ni stanovanjski prispevek in 1 %-ni prispevek za Skopje.

Na osnovi vsega navedenega lahko ugotovimo, da je bilo poslovanje v minulem letu uspešno, vendar z doseženimi rezultati ne smemo biti zadovoljni, saj je v podjetju še mnogo notranjih rezerv, ki jih je treba postopno realizirati in tako povečati našo konkurenčno sposobnost na tržišču. Ob vzajemnem sodelovanju vseh zaposlenih in vestnem opravljanju delovnih dolžnosti vsakega na svojem delovnem mestu bo podjetju in nam tudi v bodoče zagotovljen dober uspeh.

Delo in sklepi organov upravljanja

Tudi v tem mesecu so se sestali vsi organi upravljanja. Upravni odbor je imel sejo 27. februarja.

Obravnaval je poročilo o analizi poslovanja za leto 1969. Natančne podatke o tem vsebuje poseben članek. UO je ugotovil, da so pokazatelji o poslovanju ugodni, kljub temu pa naj ODS podrobno obravnava podatke o poslovanju svojih obratov in podvzamejo potrebne ukrepe za odpravo vseh negativnih pojavov.

Tudi podatki o stroških poslovanja v letu 1969 so glede na doseženo realizacijo ugodni, vendar pa so nekatere vrste stroškov močno presegle planirane. ODS naj o tem razpravlja, ugotovijo vzroke in sklenejo vse potrebno za njihovo odpravo.

UO je nato razpravljalo o plačajo delavcem v dveh obdobjih. Sredstva iz realizacije, ustvarjene na gradbiščih v Zahodni Nemčiji, se razporedijo v poslovni sklad, presežni del osebnih dohodkov, ki izhajajo iz tega poslovanja, pa se razdeli delavcem, zaposlenim v Zahodni Nemčiji, v dveh obrokih.

CDS je sprejel nato za CDS vrsto predlogov, ki jih obravnavamo pri poročilu o seji CDS.

Centralni delavski svet se je sestel na seji 28. februarja.

Obravnaval je analizo poslovanja in zaključni račun podjetja za leto 1969 ter oboje sprejel in potrdil. Predlagana delitev dohodka po zaključnem računu je utemeljena in za podjetje ugodna, zato jo je CDS odobril. Izredni izdatki in izredni dohodki so utemeljeni in se odobrijo.

Po predlogu UO je CDS tudi sklenil, da se osebni dohodki, ki po zaključnem računu presegajo med letom izplačane mesečne akontacije osebnih dohodkov, iz-

plačajo delavcem v dveh obdobjih.

Razpravljalo je nadalje o pogodbah nekaterih poslovnih združenj in sklenil predlagati PZ Montinvest Beograd ter PZ Tehnoimpeks Ljubljana, da se spremene pogodbe v poglavju o jamstvu članov za obveznosti združenja, ker bo sicer podjetje IMP izstopilo iz članstva.

V marcu so se sestali na sejah tudi vsi

OBRATNI DELAJSKI SVETI

Razpravljali so o analizi poslovanja podjetja in posameznih obratov za leto 1969 ter o zaključnem računu in delitvi dohodka. Poročila so bila sprejeta. Vsi ODS so z nekaterimi pripombami sprejeli pravilnik o štipendiranju.

Navajamo nekaj večnejših sklepov ODS.

CKV LJUBLJANA

Zaradi prenizkih osebnih dohodkov delavcev je bilo nekaj odpovedi delovnega razmerja. ODS predlaga, da se poviša vrednost točke.

Zaradi kopičenja zaloga materiala v skladiščih morajo nabavne in skladiščne službe, šefi montaž in vodilni monterji še posebej skrbeti za zmanjšanje zaloga. Zato je naročeni material čimprej obračunati v situacijah, ves odvisni material takoj vrniti z gradbišč v skladišče, na zalogi pa držati samo kritični in namenski material, ki ga ni mogoče takoj obračunati.

Člane kolektiva, ki stanujejo v stanovanjih podjetja, pa so dobili tudi posojila za gradnjo lastnih hiš, je pozvati, da sklenejo dogovor o izpraznitvi sedanjega stanovanja.

CKV MARIBOR

Odobri se denarna pomoč nekaterim kulturnim ustanovam in Zvezi društev inženirjev in tehnikov.

Veljavnost sklepa, da se nadurno delo zaradi nujnih del plačuje s 50 % poviškom, se podaljša za leto 1970.

CKV KOPER

Proučiti je vprašanje o kvaliteti sredstev za varnost pri delu, ker so ta dostikrat komaj uporabna in jih zaradi tega delavci nočejo uporabljati.

Vsako nesrečo pri delu je prijaviti pristojnim organom najkasneje v 24 urah.

Proučiti je vprašanje o plačilu nadurnega dela na montažah s 50 % poviškom, če gre za nujna dela.

TRATA

V zvezi s težavami zaradi zvišanja cen surovinam in pri nabavljanju materiala je ODS sklenil, da je pregledati proizvodne cene in poiskati rezerve v poslovanju, da bi te cene lahko znižali. Če naj se cene nekaterim artiklom tovarne zvišajo, je potrebno dobiti prej soglasje od kupcev na tržišču.

Pregledati je izdelavne čase ter jih pri izdelkih, za katere so ti časi predolgi, skrajšati za 5 do 10 %. Rezijska dela v proizvodnji je zmanjšati na minimum.

Vodje oddelkov so dolžni skrbeti, da se redni delovni čas čim bolj intenzivno izkoristi in da se nadurno delo na rezijskih delovnih nalogih odpravi oz. zmanjša na minimum. Stremeti je za redno in točno dobavo materiala in vzdrževati le minimalne zaloge v skladiščih; planirati je konstrukcije z materialom, ki ga je lahko dobiti na tržišču.

Sprejmejo se spremembe plana za nabavo osnovnih sredstev v livarni: namesto žerjave se kupi dodatna oprema za peskomet v vrednosti cca 70.000 din, odproda se poltovorni avto Fiat 620, stari avto Kombi IMV-1600 se popravi, kupi se nov Kombi IMV-1600 za prevoz delavcev, nabavi se kopirni rezkar za modelno mizarno v livarni.

Za požrtvovalno delo in dosežene posebne uspehe je ODS nekatere delavce nagradil.

TOVARNA ELEKTRONAPRAV

Za realizacijo programske razvojne službe odgovarja vodja te službe, ki mora sproti poročati vodstvu tovarne o eventuelnih odstopanjih od dogovorjenih terminov, kar pa je pismeno argumentirati. Vodja PRS mora o delu poročati vodstvu tovarne četrtletno.

Delo PRS in oddelka standardizacije in tipizacije je koordinirati.

Komercialna služba naj navesti potrebe za proizvodnjo serijskih izdelkov vsakega meseca pred pričetkom izdelave.

Kot termin za uvedbo stema Georga se določi maj 1970. Za posamezne javnosti naj komisija normativno korigira. Dodatek za forsiranje dela odpade.

SKUPNE SLUŽBE

Pri obravnavanju stroškov poslovanja je bil ODS soglasen mnenja, da je pri sestavljanju plana stroškov potrebno čim večje sodelovanje s plansko analitsko službo. Poslovati je treba v mejah planiranih stroškov.

PROJEKTIVNI BIRO

Glede na dejstvo, da prostori v V. nadstropju poslovne stavbe na Titovi 37 pripadajo Projektivnemu biroju, ODS sprejme sklep, naj oddelki podjetja, ki te prostore zasedajo, prepustijo vsaj nekaj prostorov projektivnemu biroju, ker ta nujno potrebuje govorilnico za sestanke s strankami - naročniki.

Razen tega bi projektivni biro zaposlil vsaj še 10 projektantov, za katere pa ni dovolj prostora.

ELEKTROMONTAŽA

ODS je sprejel poročilo direktorja obrata o nekaterih važnih gospodarskih vprašanjih in nabavi osnovnih sredstev v letu 1970.

Nekatere delavce pa je ODS za njihova uspešna prizadevanja za zmanjšanje zalog v skladiščih nagradil.

IZ RAZGOVORA Z LADOM MAZOVCEM, DIREKTORJEM NAŠE TOVARNE NA TRATI

Osvajanje novih proizvodov je težko delo, za katero je treba mnogo veselja in nagnjenja

Ko sva bila z Ladom Mazovcem, direktorjem Tovarne regulacijskih aparatov in armatur, dogovorjena za ta popoldanski razgovor, se je pravkar vrnil s poslovnega potovanja po Madžarski. Se poln vtisov je bil nad tem, kar je ugotovil, navdušen: „Madžare smo imeli do tedaj nekako za outsiderje, a prav po krivici, saj so došli in zlasti gibčni trgovci, s katerimi je brez dvoma moč resno trgovati. Pred nekaj več kot letom dni smo z njimi že zaključili en posel, s

100 starih milijonov. Za nabavo opreme in orodja bodo od tega zneska plačali 190 milijonov, pri tem pa gre predvsem za nove obdelovalne stroje, od katerih zasluzi posebno pozornost visokoproduktivna avtomatska strožnica, ki hkrati opravlja štiri operacije in s tem zmanjša izdelavne čase za 15-krat. Drugi del investicije je namenjen za predelavo in dodelavo instalacij ter opremo novo pridobljenih prostorov. Tu je že nova telefonska centrala cross-

in tudi vpeljan na celotnem jugoslovanskem tržišču. Saj je cilj tovarne, naj bi njenih proizvodov na tržišču nikdar ne primanjkovalo. To dosega z ustrezno vezavo obratnih sredstev, čim krajšimi dobavnimi roki in intenzivno spremljavo tržišča, pri čemer uporabljajo kot barometre stalne zveze z jugoslovanskimi projektivnimi organizacijami, obiske večjih naročnikov, strokovne seminarje in stalne stike z najpomembnejšimi trgovskimi grosisti kot so Željpo, Me-

morali zaradi tega zmanjšati proizvodni program. Razvijati je treba ob tem nove, moderne proizvode in hkrati izboljševati stare, že obstoječe, kolikor jih tržišče še potrebuje...

Ob tem smo navezali razgovor na sodelovanje tovarne z našo programsko razvojno službo, kar lahko strnemo v nekaj ugotovitvah: naš razvojni oddelek je dovolj strokoven in daje kar more, je pa premalo zaseden ter je prav zaradi tega čas od ideje do realizacije predolg, pogosto pa se za takne še pri pomagalih in orodju, in tudi spremljevalna industrija pri nas še ni dovolj razvita,

šali ugotovitve, ki bodo marsikoga presenetile. Tov. Mazovec pravi:

„Ta sistem požene kri po žilah, vendar sam na sebi brez do- raslosti organizatorjev in dozorelosti industrijskega profila delavca ničesar ne pomeni. Je enostaven in zanesljiv kontrolen sistem, ki nam pokaže napake, pa če nam je to všeč ali ne, daje pregled, saj je napako treba opaziti, da jo lahko odpravimo. Zahteva pa visoko organizirano proizvodnjo in vrstni red dela. Ob uvedbi tega sistema smo se v tovarni dogovorili, da mu bomo pomagali shoditi in prvi pozitivni rezultati, zlasti pri nabavi in kooperaciji so že na dlani. Treba pa bo še precejšnjih naporov, da bo ta programska investicija dala ustrezne učinke.“

ZAPRTOST JE V GOSPODARSTVU SILNO ŠKODLJIVA

Delovni kolektiv tovarne na Trati je znan v podjetju kot dobro obveščena in zelo enotna skupnost. Zato smo v pogovoru o tem dobili tudi nekaj koristnih napotkov za nadaljnje oblikovanje glasila naše delovne skupnosti:

„Glasnik je precej pripomogel pri razvijanju zavesti o pripadnosti vseh članov delovne skupnosti podjetja k velikemu kolektivu. Potreben je. Smatram pa, da mu manjka strokovnih članov, ki bi še utrjevali ugled podjetja v širši javnosti. Mnogi pri nas se namreč še ne zavedajo, kako močna je naša firma in koliko izkušenj poseduje.

Zato bi bile strokovne informacije v Glasniku o naših proizvodih, o izkušnjah pri montaži pomembnejših objektov, o naših novih dejavnostih in podobno še kako koristne. Seveda pa je to naloga naših strokovnjakov, ki bi morali od časa do časa najti čas tudi za sestavo strokovnega članka.“

Obilo je še misli, povzetih iz tega razgovora, o katerih pa bo treba širše spregovoriti prihodnjič. Za zaključek samo še zelo markantna misel, ki jo je tov. Mazovec razvil s še prav posebnim prepričanjem:

„Potrebno je stalno sodelovanje z velikimi tehničnimi firmami, ki vodijo v svetu na področju naših dejavnosti. Zaprtost je silno škodljiva, zaradi tega to sodelovanje na Trati podpiramo, pa čeprav ponekod začasno z navidežno izgubo. Za Jugoslavijo pa je treba razvijati nove artikole, s katerimi bomo ostali na vrhu v bitki na tržišču. Osvajanje novih artiklov pa je še posebej težko vprašanje, delo od ideje do izvedbe je težko delo, ki ni nikoli plačano, zanj je treba imeti izredno veselje in nagnenje...“

A. P.

tem pa se je naše sodelovanje tudi končalo, čeprav se, kot sem imel priložnost opaziti, resno zanimajo za naše temperature regulatorje, črpalke in avtomatiko. Maja bo velik sejem v Budimpešti in mislim, da se ga moramo udeležiti ter pokazati svoje proizvode, saj je ta sejem gotovo pomembnejši od tistega v Leipzigu, na katerem je sicer dosti videti, pogodb pa se sklene tam bolj malo. To tržišče bo treba tudi v bodoče stalno obdelovati in se seznaniti tudi z ustrojem njihovega gospodarstva.“

Na drugi strani pa tovarno sedaj tarejo njene premajhne zmogljivosti, saj ima vse svoje sedanje kapacitete odane. Lani so rekonstruirali livarno in upravnno zgradbo, letos pa je na vrsti kovinska proizvodnja tovarne. Z dograditvijo nove hale v Zagrebški ulici in preselitvijo gostov iz obrata CKV Ljubljana tja so pridobili na Trati 1300 kv. metrov prostorov. Te pa je treba opremiti, za kar so predvideli v letošnjem letu

bar 5/50, sledi pa še nova transformatorska postaja s 630 KVA, ki bo dajala še enkrat več energije kot sedanjna, to pa je osnova za napolnitev proizvodnih prostorov s stroji, na vrsti bo tudi rekonstrukcija lakirnice z elektrostatičnimi pištolami in uvedbo tekočega traku...

„Rekonstrukcija celotne kovinske predelovalne proizvodnje je nujna in prav neodložljiva. Pri tem pa se trudimo obdržati že tako skrajno napet proizvodni program, hkrati pa opraviti rekonstrukcijo hitro in brez motenj. Pri tem imamo že določene izkušnje, saj smo se z istimi problemi uspešno spoprijeli že lani v livarni. Tako računamo, da bodo naše zmogljivosti v serijski kovinski proizvodnji prihodnje leto še enkrat večje kot lani.“

NAŠIH PROIZVODOV NE TRZIŠČU NE SME PRIMANJKOVATI

Sedanji proizvodni program tovarne je dobro znan

talka, Metalservis in še nekaj drugih. Ker smo o GH obtočnih črpalkah v Glasniku že precej poročali, smo se v razgovoru še posebej zanimali za novosti v proizvodnem programu tovarne.

„Obtočno črpalko GH 25 bomo v kratkem pričeli izdelovati serijsko, kot novost sledi v drugem polletju posebno močna črpalka fi-80 z višjimi pritiski in večjim volumnom vode, omeniti pa je treba tudi regulator nivoja s posebno avtomatiko, ki je nov in tehnično zelo izpopolnjen proizvod že na evropski ravni, zelo iskan doma in na tujem... Pri tem pa ne morem dovolj poudariti, da je prvi pogoj za ekonomsko upravičenost kovinske proizvodnje edino le v serijah. Lani smo izdelali 6.000 črpalk vseh tipov, letos jih bo 8.000, v gospodarskem svetu pa se smatra, da gre za velike serije šele tedaj, če tovarna proizvede vsaj 10.000 komadov enega tipa

letno. Zato moramo preiti v večje serije, pa čeprav bi

da bi lahko nudila ustrezne storitve; tako — če omenimo samo en primer — naša kemična industrija še ni sposobna izdelati ustreznih vrst plastike, ki bi lahko uspešno zamenjala drage kovine.

LIVARNA JE V ZANESLJIVIH ROKAH IN INTEGRALNI DEL TOVARNE

— Ali livarna uspešno zadovoljuje potrebe matične tovarne? „Vsekakor, brez ustrezno opremljene livarne niti govoriti ne bi mogli o serijah, zato se je lanska rekonstrukcija izkazala kot uspešna in zlasti kot pravočasna. Njena proizvodnja sive litine se približuje nivoju evropske kvalitete, treba pa bo izboljšati še ekonomičnost proizvodnje. Nadaljnja obdelava artiklov in uvedba avtomatike v proizvodnji pa bo zahtevala še litino novih kvalitete, zato bo nadaljnji razvoj livarne naša konstantna naloga. Spominjam se, da smo morali pred tre leti kolektivu tovarne obširno pojasniti, da bo ostala livarna integralni del tovarne kljub preselitvi v Ivančogorico. Danes so v to vsi prepričani ter zelo tesno in skladno sodelujemo, vodstvo livarne pa je tudi v zanesljivih rokah, kar je nadaljnje zagotovilo za uspešen razvoj.“

V razgovoru nismo pozabili na uvedbo sistema Georga in sli-

Pripravljen je osnutek novega statuta

Spremembe in dopolnitve ustavnih in zakonskih predpisov, sprejete pred letom dni, nalagajo delovnim organizacijam dolžnosti, da tem spremembam prilagodijo svoje splošne akte.

Komisija, ki je imela naloge, da sestavi osnutek novega statuta podjetja, je svojo dolžnost opravila. Osnutek je bil pred dnevi v 350 izvodih dan v razpravljanje delovni skupnosti podjetja. Določbe, ki jih vsebuje, je komisija sprejela po svojih zanesljivih zasledujoč cilj, da bi bilo celotno poslovanje in zlasti upravljanje podjetja glede na obstoječe stanje in organizacijo podjetja čim boljše in učinkovitejše.

ODS, družbeno politične organizacije v podjetju in vsak posamezni član delovne skupnosti pa imajo pravico in dolžnost, da predloženi osnutek pregledajo ter podajo svoje pripombe in predloge za spremembe in dopolnitve posameznih določb. Pripombe, predloge in za-ključke zborov delovnih lju-

di in ODS v zvezi z načrtom statuta bo pregledala komisija, ki bo vnesla potrebne popravke, nato pa ga predložila CDS v dokončen sprejem.

PRAVNI POLOŽAJ OBRATOV KOT ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

V osnutku novega statuta je predvsem točno določen pravni položaj posameznih obratov oz. organizacij združenega dela, kakor jih imenuje novi zakonski predpis. Ta določa, da v okviru podjetja lahko obstajajo samostojne organizacije združenega dela kot pravne osebe, brez lastnosti pravne osebe in nesamostojne organizacije z omejenim obsegom pravic.

Po novem statutu naj bi bili naši obrati, ki ohranijo svoja dosedanja imena, samostojne organizacije združenega dela brez lastnosti pravne osebe, toda z vsemi pravicami, ki jim kot takim pripadajo. V bistvu je to pravni položaj, ki so ga naši

obratni imeli doslej, namreč, da imajo svoje organe upravljanja, svoj obračun stroškov in dohodka, da samostojno sklepajo pogodbe, da v njih okviru delovni ljudje samostojno gospodarijo s sredstvi, ugotavljajo in delijo dohodek, urejajo medsebojna delovna razmerja in podobno, vse to seveda v okviru enotne poslovne politike podjetja kot celote, ki jo določa CDS.

Nesamostojni organizaciji združenega dela sta livarna v Ivančni gorici in poslovna enota v Slov. Konjicah, ki jima obseg pravic določa matična organizacija, prav tako pa enota za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami in stanovanji ter počitniška skupnost, ki izvršujeta naloge po sklepih CDS oz. poslovnega odbora.

ORGANI UPRAVLJANJA IN IZVRŠILNI ORGANI

Drugo važno spremembo vsebuje osnutek statuta v

poglavju o upravljanju. Po dosedanjih določbah so bili organi upravljanja v podjetju CDS, UO in direktor podjetja ter posamezne komisije kot pomožni organi, v obratih pa ODS in ustrezne komisije.

Po novem bo v podjetju glede na ustavne spremembe organ upravljanja le CDS, v obratih pa ODS. Na novo se ustanovijo v okviru podjetja kot kolegijski izvršilni organi: poslovni odbor za gospodarjenje, poslovni odbor za proizvodni program in razvoj, komisija za delovna razmerja, štipendije in strokovno izpopolnjevanje, komisija za razvijanje sistema delitve dohodka in osebnih dohodkov, komisija za varstvo pri delu, komisija za družbeni standard in stanovanjske zadeve, notranja arbitraža, nadzorni organ in komisija za narodno obrambo, vsak s svojim področjem dela.

Odbori in komisija, katerih člane voli CDS za dobo 2 let, so vsak na svojem pod-

ročju dela povsem samostojni in odgovorni neposredno CDS.

V okviru posameznih obratov se ustanovijo kot kolegijski izvršilni organi: komisija za delovna razmerja, komisija za osebne dohodke, komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in komisija za varstvo pri delu, ki jih voli ODS.

Funkcijo individualnega izvršilnega organa opravlja v podjetju glavni direktor, ki ga izvoli CDS, v obratu pa direktor obrata, ki ga izvoli ODS.

Tretja bistvena dopolnitev statuta pa so določbe o pristojnosti posameznih organov na področju dela za narodno obrambo.

Zbori delovnih ljudi, ODS in družbeno politične organizacije v podjetju naj k osnutku podajo svoje stvarne pripombe in predloge, tako, da bo novi statut zares izraz težnj in hotenja celotnega kolektiva.

G.K.

USPEHI IN TEŽAVE PRI DELU MLADINSKEGA

MLADINA SE PREBUJA IZ NEAK

Delo mladinskega aktiva v našem podjetju počasi oživlja in prehaja na tista pota, ki naj bi bila cilj vsakega mladinskega aktiva. Po več

kot enoletnem prestanku je naša mladinska organizacija ponovno krenila na pot dela, toda kljub vsemu le še ni vse tako, kot bi moralo biti.

Kajti to, kar smo dosegli, vse to so le bolj sadovi dela posameznikov kot pa celotnega aktiva.

Po konferenci, ki smo jo

imeli v decembru, smo se ponovno zbrali v začetku letošnjega januarja, izbrali vodstvo aktiva in se začeli resno pogovarjati o tem, kje naj se lotimo dela. Da pa bo naše delo teklo po planu, smo sestavili akcijski program dela mladinskega aktiva.

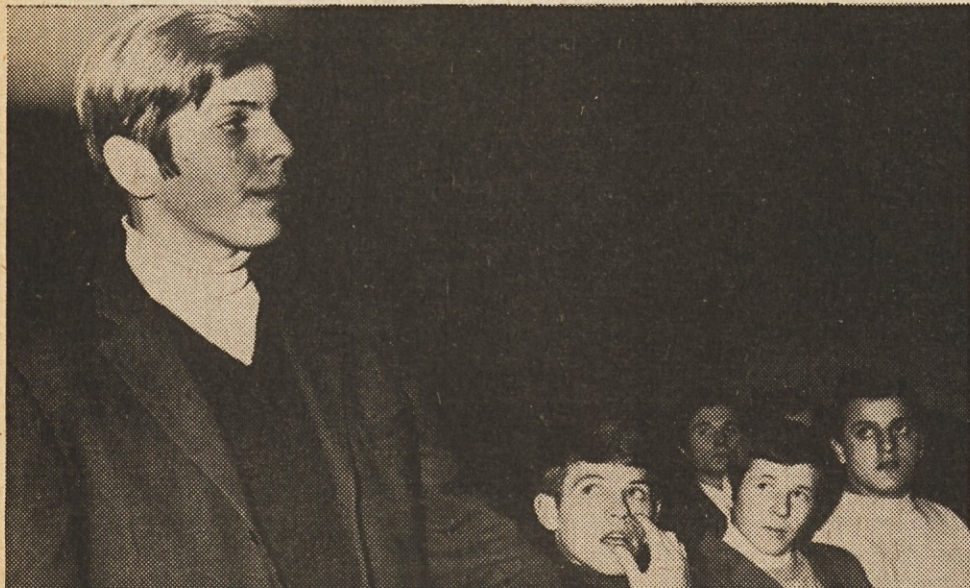
Omenimo nekaj najvažnejših točk iz tega programa.

SODELOVANJE Z ORGANI DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

Mladina mora sodelovati z organi delavskega samoupravljanja, se boriti za še hitrejši razvoj samoupravljanja in tudi sama prispevati svoj delež k temu, kajti mladinski aktiv, ki na tem področju ne dela aktivno, ne

more doseči kakšnih posebnih uspehov pri svojem delu. V letošnjem letu pa je to še posebno aktualno, kajti pred nami so sprememba statuta podjetja in volitve v organe samoupravljanja. Statut, ki je poglavitni splošni akt delovne organizacije, resnično zahteva vso pozornost. Zato moramo tudi mi prispevati k temu, da bo res tako izdelan, da bo v njem vsak takoj lahko ugotovil kakšne so njegove dolžnosti in pravice – delavca samoupravljavca.

Čas bi že bil, da se mladina začne uveljavljati kot enakopravni član našega delovnega kolektiva tudi v organih delavskega samoupravljanja. Nikakor si ne upamo trditi, da delo samoupravnih organov ne poteka dobro, vendar menimo, da bi bili tudi mladi sposobni in dovolj zreli za odločitve v organih samoupravljanja.

ZANIMIVO IZ TUJIH VIROV ● ZANIMIVO IZ TUJIH VIROV

DRAGE ZAMUDE GRADBENIKOV

Okrožno gospodarsko sodišče na Reki je na tožbo agencije Kompas kaznovalo hotelsko podjetje Medulinska riviera, ker turistom ni zagotovilo tistega, kar bi moralo. Sodišče ni sprejelo zagovora, da so bila v zamudi gradbena dela.

Odszkodninske zahtevke domačih in tujih agencij na sodiščih so pri nas novost, tehnična nemogućnost sprejeti goste, za katere je sprejem vnaprej dogovorjen, pa je pri nas že kar tradicija. Krivci so baje v glavnem gradbeniki. V zadnjih petih letih je turizem prav zato, ker hoteli niso bili pravočasno zgrajeni, zgubil več kot 2 milijona ljudi, kar pomeni brez nepenzionske porabe izgubo približno 13 milijonov dolarjev.

Toda, tudi hotelska podjetja niso v pogodbe z gradbeniki zapisala določil o odškodnini. Tretjino vseh gradbenih del opravljajo večinoma lokalna podjetja, ki so odgovorna tudi za skoraj 60 % zamud. Ta podjetja pogosto niso opremljena za tako obsežna in kvalitetna dela.

OBVEŠČANJE DELAVCEV NI ZADOVOLJIVO

Pred nedavnim je center republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za raziskovanje javnega mnenja objavil novo raziskavo z naslovom „Obveščanje v statutih in praksi podjetij“. Njena po-

glavna ugotovitev je, da obveščanje zaposlenih v delovnih organizacijah ni zadovoljivo urejeno ne v statutih in ne v sami praksi.

Že leta 1964 so delavci tega centra izvedli v reprezentativnem vzorcu slovenskih industrijskih podjetij analizo statutarne določil o informiranju delavcev. Konec lanskega leta so raziskavo ponovili, da bi ugotovili, koliko so in če sploh so v delovnih organizacijah v statutih bolj oprijemljivo in uporabno opredelili obveščanje. In da bi statutarne določila še primerjali, kako jih v vsakdanji praksi obveščanja samoupravljalcev uresničujejo, so anketirali v 47 z analizo zajetih podjetij predsednike osnovnih sindikalnih organizacij, predsednike delavskih svetov in za obveščanje odgovorne delavce oziroma vodje informativnih služb.

Raziskava je pokazala poleg že navedene ugotovitve, da obveščanje delavcev ni zadovoljivo urejeno ne v statutih in ne v vsakdanji praksi, še tole:

- praksa vsakdanjega obveščanja hodi svojo pot in se razlikuje od statutarne določil;
- specializirane službe za informacije so prava redkost;

- v statutih z redkimi izjemami ni določil o odgovornosti zaradi napačnega obveščanja zaposlenih in v njih tudi ni določil o kazni za nepravilno obveščanje;

- spodbujanju zaposlenih, naj predlagajo delovne in organizacijske izboljšave, v delovnih organizacijah skoroda ne posvečajo pozornosti, četudi je prav to sestavni del delavskega smoupravljanja;

- sestanke kot način obveščanja uporabljajo v delovnih organizacijah vse manj, ker so predolgotrajni in premalo učinkoviti in ker se jih udeležuje le manjši del zaposlenih;

- neobveščeno po ocenah anketirancev neposredno

vpliva kot vzrok za notranje konflikte, pa naj se ti izražajo v obliki osebnih nasprotij ali kot protestne ustavitve dela;

- v večini delovnih organizacij ni zagotovljena sistematičnost obveščanja;

- tudi samoupravni organi nimajo izoblikovanih načinov za komuniciranje s člani delovne skupnosti in redki so primeri, da se pred sprejemanjem samoupravnih določitev člani organov samoupravljanja o njihovi vsebini posvetujejo s sodelavci.

STANDARD, SOLIDARNOST IN SOCIALNA VARNOST

Pred dnevi se je s sejo plenarja republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije začela široka razprava o programu političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov. Za razliko od dosedanjih podarja novi osnutek programa ne toliko oblike in metode kot vsebino dela in nalog. V ospredju je predvsem delovni človek — njegov materialni standard, solidarnost med ljudmi in skrb za njegovo socialno varnost.

Iz zajetnega gradiva, ki ga bodo prejele v obravnavo osnovne sindikalne organizacije, je moč razbrati, da se bodo sindikati zavzemali, naj praviloma in povsod osebni dohodki zaposlenih naraščajo skladno z naraščanjem produktivnosti dela. Najnižji osebni dohodki zaposlenih za delo v rednem delovnem času morajo biti tolikšni, da zagotavljajo obnavljanje živega dela, temeljiti pa morajo na rentabilnosti poslovanja.

Sindikati se zavzemajo za stabilnost tržišča in cen v celoti, posebej pa bodo vztrajali pri zahtevi, da je treba na vsak način zagotoviti stabilnost cen tistih osnovnih življenskih potrebščin, ki jih trošijo zlasti zaposleni z najnižjimi osebnimi dohodki in njihovi svojci.

Skladno z načelom solidarnosti med delovnimi ljudmi se bodo sindikati zavzemali za nadziranje, omejevanje in odpravljanje družbeno nesprejemljivih in negativnih posledic socialnega razlikovanja državljanov. In ker stopa v ospredje vprašanje, kako uveljaviti bolj učinkovite družbene instrumente za obvladovanje teh posledic, se bodo sindikati zavzemali za vgraditev elementov tako imenovanega družinskega dohodka v osnovo za obdavčitev.

V politiki zaposlovanja pa se bodo sindikati zavzemali zlasti, naj se zagotovi z modernizacijo in avtomatizacijo dela in poslovanja sproščeni delavcem možnost prekvalifikacije in nova delovna mesta, in naj se delavcem, ki ostanejo brez dela zaradi opuščanja nerentabilne dejavnosti, najde ustrezno zaposlitev v drugih delovnih organizacijah.

To so stališča sindikatov do vprašanje materialnega standarda, solidarnosti in socialne varnosti zaposlenih. Kako in v kolikšni meri jih bo mogoče uveljaviti v praksi, pa bo v največji meri odvisno od enotnosti političnega delovanja sindikatov, od prizadevnosti sindikalnih delavcev in od tega, kakšno podporo bodo sindikatom nudili člani.

AKTIVA

TIVNOSTI

IZOBRAŽEVANJE

Pričeli smo s seminarji, ki smo jih naročili pri Delavski univerzi „Boris Kidrič“ v Ljubljani.

Teme seminarjev so:

- interna zakonodaja o gospodarskih organizacijah
- samoupravljanje v gospodarski organizaciji
- gospodarjenje v delovni organizaciji
- vloga ZM v gospodarski organizaciji
- programiranje akcij in njihova realizacija
- vloga političnih organizacij v delovni organizaciji

Za to obliko seminarjev smo se odločili zato, da se seznanimo predvsem s strukturo podjetja ter z delom samoupravnih organov in političnih organizacij.

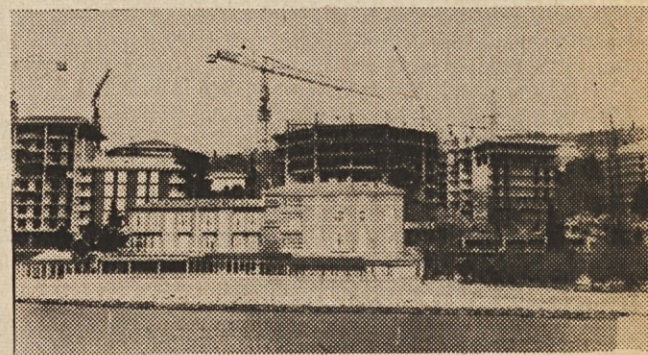
Kljub temu, da smo te seminarje dobro pripravili in

pravočasno obvestili mladince, pa le ni bilo zadovoljive udeležbe. Zato še enkrat priporočamo vsem mladinkam in mladincem ter vajencem, naj se zadnjih dveh seminarjev udeležijo v čim večjem številu. Predavanja bodo še 7. aprila od 15. do 16.30 ure in 18. aprila od 8. do 11. ure v 7. nadstropju upravne stavbe na Titovi 37.

S tem pa seveda naš program dela ni izčrpan, to so le glavne naloge. Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili še sindikalni organizaciji, ki nam je za naše delo dodelila iz svojega del sredstev za pomoč pri našem delu.

Naj zaključim naš prispevek s tem: delo je steklo, naša dolžnost pa je, da ga nadaljujemo in se potrudimo, da bomo dosegli pri tem čim več uspehov in dobrih rezultatov.

C. K.

Takšna je sedaj panorama Portoroža ... Okoli 1.500 novih ležišč mora biti nared do 1. junija. Od leve proti desni dopolnitev „RIVIERE“ v ozadju pa so slabše vidne depandanse „APOLO“, „NEPTUN“ in „MIRNA“, v sredini „SLOVENSKI DOM“.

Zbrane vse dejavnosti IMP

(Nadaljevanje s prve strani)

Približno okoli 16. ure sem našel nekatere izmed naših fantov na delovnih mestih. Viktor, monter vodovoda, me je ob prihodu takoj pobaral:

„Ali ste prišli zaradi kontrole, ali se je kar drugega pripetilo?“

„Viktor, ne eno ne drugo – pač pa zaradi poročanja o vašem delu in življenju za naš Glasnik. Lahko se pa še kaj drugega pogovorimo ...“

Sonce se je poslavljalo topleje, kot bi pričakoval. Fantje so bili očitno zadovoljni. Delo imajo, na morju so in še obisk je tu. Najlepše in najugodnejše je prav to, da naše monterje dobiš na delu ob času, ko se je za druge delovni dan že zdavnaj končal. Naši pa so še vedno na svojem mestu in z delovno vremo, kot bi z delom šele začeli.

Portoroška gradbišča so skoraj vsa na enem mestu in kot celota res velika. Tu je gradnja dopolnitve „Riviera“, zraven „Slovenski dom“, osrednja točka gradnje, potem pa sledijo kot sateliti drugi objekti in nosijo imena „Neptun“, „Apollo“, „Mirna“ ... no, pa še drugi vzporedni objekti. S to gradnjo menja Portorož svojo dolgoletno panoramo, kar lahko ugotovite tudi z naših fotografij.

MONTERJI IZ VSEH NAŠIH OBRATOV

Monterji IMP ne zapravljajo dragocenega časa. Eni delajo od 6 zjutraj do 18 popoldne, drugi zopet čez redni delovni čas, tako kot zahtevajo razmere na gradbiščih.

„Slovenski dom“, ki je v ospredju portoroške panorame, je zaupan montažni dejavnosti delovnih skupin, ki jim načelujeta vodilna monterja Kozelj in Mrak, prvi za vodovodno instalacijo, drugi pa za centralno kurjavo. Vodilnemu monterju Čanžku pa je dodeljena dejavnost elektroinstalacij. Seveda se bo ta dejavnost pojačala šele v naslednjih dneh, ko bodo prišli na pomoč še drugi tovariši iz elektroinstalacij. Na depandansah „Neptun“ in „Mirna“ se zadržuje s svo-

jimi monterji Franc Avguštin iz Maribora, Silvo Germanis iz Kopra pa je dodeljen na depandanso „Apollo“. Pri montaži morskega bazena so zaposleni tudi monterji elektromontaže in monterji klima-naprav.

Skratka, zelo težko je ugotoviti, kje povsod se združujejo vsi naši monterji, ki jih vidiš le takrat, če greš skozi vsako gradbišče in skozi vsa nadstropja. Ne bi našteval še naprej, kaj je komu delovna naloga, saj je objektov v Portorožu skoraj toliko kot je žerjavov, ki jih vidite na fotografiji. Naši monterji so v teh mesecih dejansko razporejeni kot velika armada ob čeli istrski obali tja do Umaga. Bistveno je to: vsa montažna dejavnost IMP se je tokrat znašla v Portorožu. Torej, pri izgradnji sodobnega turističnega mesta nastopamo z elektroinstalacijami šibkega in jaknega toka, vodovodno instalacijo, centralno kurjavo in klimatizacijo. To je izredno lep uspeh pri prevzemu del, takih si želimo tudi še v bodoče.

Bil sem prisoten, ko so postavljali napisno tablo našega podjetja in prijeto presenečen, da so vendar enkrat na njej označene vse montažne dejavnosti skupaj. Ob podpisu pogodbe za elektroinstalacijo sta dva monterja zunaj dežurala in čakala na znak, da je s pogodbo vse v redu ter sta nato v rekordnem času tablo tudi postavila na njeno mesto, kjer je na vpogled tako domačinom iz Portoroža, kakor tudi turistom, ki jih ni tako malo, čeprav je Portorož eno samo gradbišče.

... NAVDUŠUJE NAS VAŠE DELO ...

Izkoristil sem priložnost, ko me je neki tuj turist prosil, naj umaknem avtomobil, da bo s svojim lahko izpeljal in ga vprašal, kako se počuti v Portorožu.

Dejal je: „Odlično!“ „Kaj pa ta ropot in gradnja?“

Hitro mi je odvrnil: „Občudujem to delo, še bolj pa delavce. Neutrudni so in zelo disciplinirani.“

Če tako misli o nas turist – tujec, potem je to hvale vredno.

V hotelu „Palace“ sem zastavil isto vprašanje turističnim delavki. Dejala je:

„Da, moteni smo, vendar spričo tako hitrega dela zelo zadovoljni in upamo, da se bodo napovedi o zaključu del uresničile tja do 15. oziroma 30. junija. To bo za nas res pravo olajšanje in zanesljivejšo upanje v plane, ki smo si jih gostinsko turistični delavci postavili. V začetku gradnje smo bili zlasti domačini skeptični, danes pa pokazali gradbinci podjetja „Gradis“ iz Maribora, Jese in Ljubljane, ter vaši monterji, nas navdušuje.“

Vodilni monterji Pavel Čanžek (Elektromontaža) Stanko Mrak, Vinko Kozelj in Anton Šušteršič (vsi iz CKV Ljubljana) in Silvo Germanis (iz Kopra); čakali smo še na Franca Avguštinarja (CKV Maribor), toda bil je zadržan pri dogovorih z nadzornikom gradbišča.

Prisluhnimo tudi mnenju starejšega domačina iz Portoroža:

„V to gradnjo nisem verjel. Sedaj sem prepričan, da to ni majhno delo, nasprotno, to delo je veličastno, natančno in solidno izvajano; če bo šlo tako naprej, potem bom zadovoljen, da bo naš Portorož še lepši, zlasti pa bo pritegoval več turistov, ki si jih želimo.“

Sonce je v zatonu. Srečal sem predstavnike elektroinstalacij na terasi zaliva v Portorožu. Ob njih tudi dva vodilna monterja. Nekaj ur smo se zadržali v kavarnici. Razgovor je pokazal, da smo vsi enega mišljenja. Vsa pre-

vzeta dela v Portorožu so vezana na zelo kratek čas, zato bo izpolnitev sprejetih nalog strogo vezana na visoko strokovnost ter mnogo skupne dobre volje pri vsakodnevnem polnem in nadurnem delu, da bo uspeh zagotovljen.

Čašica, besede in zaključek: monterji IMP se ne dajo kar tako ugnati. V Portorožu in okolici iščejo najugodnejše možnosti, naj si bo to pri prenočevanju, prehrani in drugem. Dokazujejo, da znajo biti kljub vsem težavam zelo iznajdljivi in vsak dan razpoloženi ter nočejo biti odtrgani od celot-

danski dan. Ze ob 6. uri so bili vsi monterji na svojih delovnih mestih. Kako je kdo med njimi prebil noč, ni namen posebnega ugotavljanja. Povem ob robu le to, da večina naših monterjev prenočuje v Fiesi, v našem počitniškem domu ter pri zasebniku v neposredni bližini doma. Nekaj naših ljudi je našlo privatna prenočišča v Portorožu in okolici. Zajtrka nimajo, pač pa malico. Nekateri so si malico preskrbeli pri podjetju „Gradis“, ta pa si je dobil prostore za to v hotelu „Central“. Drugi dobijo malico v podjetju Alpe Adria, ostali pa po raznih lo-

stih. Kot vidimo, se je vsako v Portorožu znašel tako kot mu to ustreza. Mnogo trpljenja in mnogo iznajdljivosti ter dobre volje kažejo naši fantje že v prvih treh tednih bivanja v Portorožu, ker hočejo delati, živeti in zaslužiti.

Ob obisku delovnih skupin sem posameznikom zastavil kratko vprašanje:

„Kako je v Portorožu?“ „Monter iz CKV Ljubljana pravi: „Ponoči me še malo zebe. Hrana za 18 din bi bila lahko malce boljša, saj smo delavci, vpreženi v nadurno delo. Več materiala potrebujemo in še nekaj ljudi, pa bom lahko opravil zaupano mi delo. O roku pa ne bi rad govoril ...“

Naslednji monter iz CKV Ljubljana ugotavlja: „Upam, da ste na gradbišču opazili, koliko je že narejenega. Delamo ob prostih sobotah in nedeljah in ni mi žal časa. Domov gremo le, če je res treba. Fantje so prišli sem delati in sem z njimi zelo zadovoljen. Zaenkrat je vse v redu. Bojimo se zmede v cenah ob nastopu turistične sezone. Danes je cokažka že za 1 dinar dražja. Pojdiva na eno, da se prepričate ...“

Razpoloženi in vedno za besedo pripravljen monter iz Elektromontaže: „V takem kraju kot je Portorož, moraš mnogo več misliti in gledati okoli sebe, da se dobro in pošteno preživiš. Monter ima to dobro lastnost, posebno če je preizkušen, da se lahko prilagodi, če hočete, tudi v hazardni igralnici, ki je tam čez cesto. No, malo za res, malo za šalo, drugače bomo še videli, kaj nam bodo turistični delavci skuhal v naslednjih mesecih. Gradbinci so nam jo že. Hitri so, morda nekoliko prehitri za nas. Komaj sem prečel obrtniku oblaganje marmornja, saj še moj strelovod ni bil vgrajen. Upam, da se mi ne bo ponovil primer, ko me je gost s kovčkom v roki čakal med vrati pozno zvečer, da končam montažo svetlobnih teles ...“

Monter iz Maribora, ki ga fotograf ni mogel dočakati: „Spijva tole kavico, če se ne nisem utegnil fotografirati, vam povem, da je na naših delovnih mariborskih skupin vrsta sprememb pri delu.

Dobro, da smo tega vajeni. Zadovoljni, da imamo v tem pogledu dobro sodelovanje, zlasti z nadzornimi organi. Navajeni na terensko življenje bomo tudi v Portorožu napravili tisto, kar od nas pričakujejo. Fantje želijo zaslužiti, zato tudi pridno delajo. Pozdravite vse bralce Glasnika.“

Še nekaj o monterju iz Kopra. Nič ga nisem spraševal, ker tega tudi nisem utegnil, toda z njegovega obraza sem ob fotografiranju zaznal, da je kljub vsem težavam, ki jih ima tudi on na gradbišču, vendar le zadovoljen. Še bolj pa sem bil navdušen nad tem, da ima zelo dobre odnose z vodilnimi monterji naših ekonomskih enot in da je to sodelovanje tako, kot bi bili vsi v eni enoti.

V NEKAJ MESECIH BODO SPREMENILI PODOBO PORTOROŽA

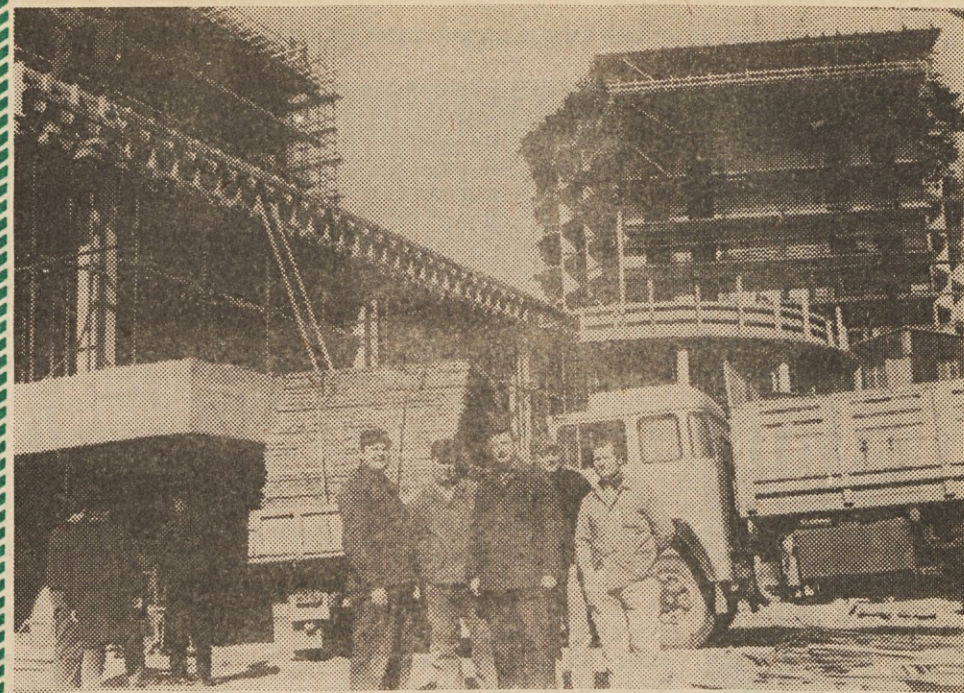
Gradbeno podjetje Gradis ima trenutno na območju Portoroža več sto delavcev. Naših pa je okoli 60. Kako posrečena kombinacija gradbincev in montažerjev! Ti ljudje in drugi, ki bodo še prišli, bodo do 15. junija spremenili podobo Portoroža.

Portorož bo pridobil na turističnem ugledu ne samo doma, temveč tudi v tujini. Več turističnih objektov, več postelj, več turistov in več deviz – to je geslo istrskega obalnega turizma.

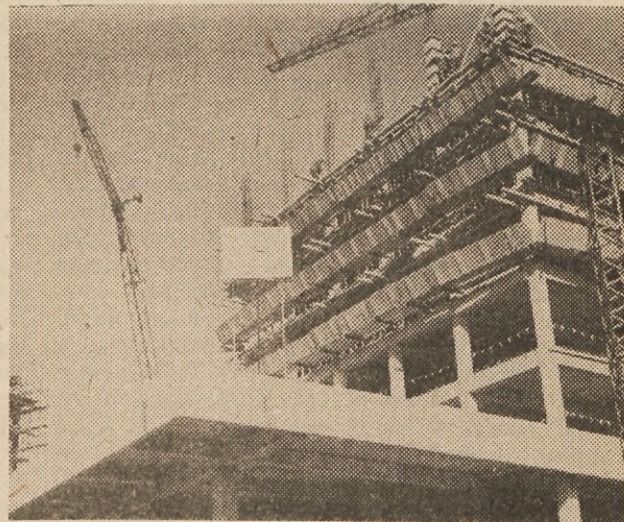
In naši? Uspešno opraviti še tako zahtevne hotelske objekte, restavracije, kuhinje, zaprte in odprte bazene z morskovo in drugo, kar še sodi k turističnemu kraju ter s tem zagotoviti še nadaljnji sloves o strokovni sposobnosti našega podjetja!

Pomladanski dan v Portorožu je kljub siloviti gradnji in montaži izjemen. Poslavljaj sem se od naših monterjev, razsutih po gradbiščih v Portorožu, s toplimi pozdravi in v upanju, da jih bodo pomladanski dnevi in čistina Jadrana ohranjevali pri njihovih močeh, da bodo res lahko uspešno opravili to veliko delo v kratkem, prekratnem roku ...

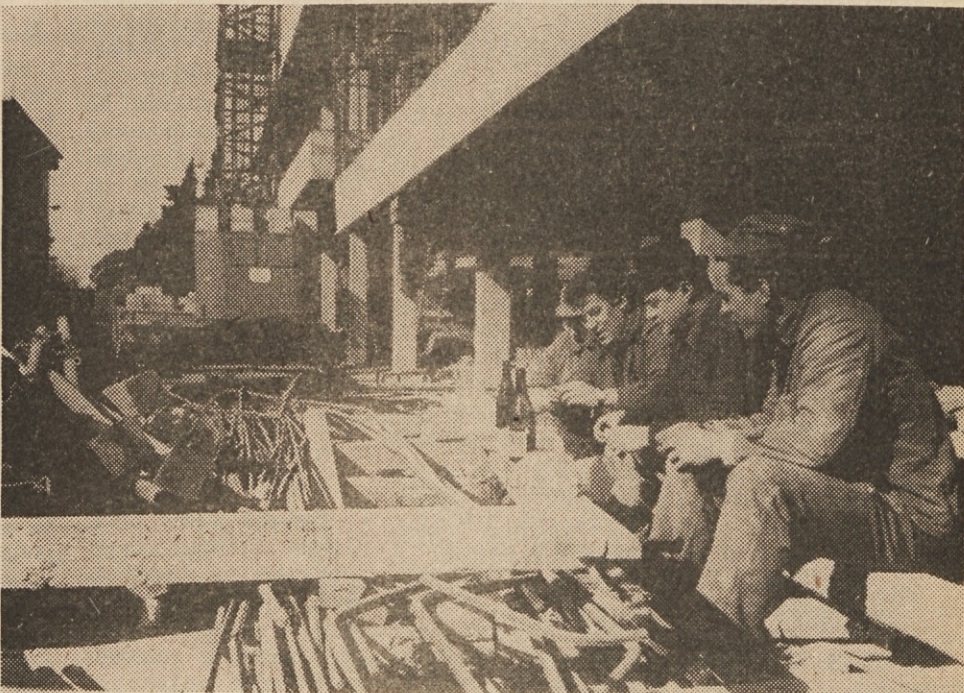
S. Ž.

Delovni odmor monterjev centralne kurjave vodovodne instalacije na tistem pomladanskem soncu; v ozadju skelet novega hotela „Slovenski dom“.

Napisana tabla IMP opozarja, da so na gradbiščih zastopane vse montažne dejavnosti našega podjetja.

Malica elektromonterjev kar na gradbišču, gradbena deska nadomešča mizo, leseni trami so zamenjali stole.

O ne- katerih vrstah poslov- nih stroš- kov

V vsakdanjem poslovnem življenju se srečujemo z različnimi gospodarskimi pojmi, ki si jih bomo skušali v tem in naslednjih člankih v prihodnjih številkah Glasnika v čim bolj razumljivi obliki razjasniti. Namen tega razglabljanja pa ni samo v pojasnjevanju posameznih ekonomskih kategorij, ampak tudi njihovega obnašanja glede na spremenjene pogoje gospodarjenja ter naše poslovne odločitve.

Zato, da nam bo delitev celotnega dohodka in dohodka čim bolj jasna, bomo začeli z razčiščevanjem vseh tistih pojmov, ki jih moramo poznati pri obračunu poslovanja, katerega rezultat je poslovni uspeh ali neuspeh našega odločanja in delovanja. Naša današnja konkretna naloga pa je, da si ogledamo dvojne vrste stroškov.

KAJ JE PRAVZAPRAV STROŠEK?

Strošek je lahko kot vrednostna, s proizvodnjo pogojena potrošnja dobrin, tako materialnih kakor tudi nematerialnih.

ZA BELEŽKO SAMOUPRAVLJALCA

Najvažnejši predstavnik stroškov so stroški surovin in izdelavnega materiala. Značilnost te vrste stroškov je, da njihovo višino lahko ugotovimo, ko pride do proizvodnje potrošnje, saj s svojo fizično substanco prehajajo na novi proizvod oz. storitev (pločevina, radiatorji itd.).

Za evidenco gibanja nabave, porabe in stanja materiala uporablja naše podjetje stalne (planske) cene. Te cene so določene za vsako vrsto in dimenzijo materiala posebej. Ali pa so te stalne cene, po katerih se obračunava skoraj ves material, res tudi trajne?

Odgovoriti moramo, da ne. V vsakem gospodarstvu, še posebno pa v našem, pride do sprememb cen posameznega blaga na tržišču in tako tudi mi te stalne cene prilagajamo spremembam na tržišču vsaj enkrat letno, to je ob popisu zalog konec leta. Če pa pride do bistvenjših sprememb med letom, jih seveda korigiramo. Stalna cena pa ne vsebuje samo čiste povprečne nabavne cene, ampak tudi transportne stroške do skladišča. Vse nabave so torej sicer evidentirane po stalnih cenah, vendar pa s tem ni rečeno, da je treba dobaviteljem priznati to ceno.

IZKORIŠČATI PREDNOSTI VELIKEGA PODJETJA

Dolžnost nabavne službe je (razen tega, da skrbi za optimalno oskrbo z materialom) tudi, da kupuje material po najugodnejših cenah in pogojih. Pri tem so seveda mišljeni pogoji dostave in ne nazadnje plačilni pogoji. Prav na tem področju lahko precej izkoristimo in dejansko že izkoriščamo prednosti velikega podjetja, kot so količinski rabati, dostavni pogoji, plačilni pogoji in podobno. Zavedati se moramo dejstva, da vsa pozitivna odstopanja

med dejanskimi nabavnimi cenami in stroški nabave na eni strani ter stalnimi cenami na drugi strani znižujejo naše stroške ter tako povečujejo poslovni uspeh. Naši napori pa morajo biti usmerjeni tudi k čim bolj racionalni porabi materiala, saj predstavljajo stroški materiala skoraj v vseh dejavnostih (razen projektivnega biroja) nad 50 % prodajne cene. Mimogrede omenimo še to, da čezmerne zaloge materiala povzročajo nepotrebne stroške v obliki obresti in stroškov skladiščenja. Ta ugotovitev je bila že večkrat poudarjena. Čezmerne zaloge pa vežejo tudi tako potrebna finančna sredstva, hkrati pa lahko krijejo v sebi nevarnost za poznejše odpisovanje, zlasti v dejavnostih, kjer je tehnični in tehnološki razvoj čedalje hitrejši.

Pri presojanju višine skupnih stroškov, surovin in izdelavnega materiala za dejavnost kot celoto — (ne po posameznih proizvodih in storitvah) pa moramo biti dovolj kritični. Vsako povišanje teh stroškov v celoti ni hkrati tudi neracionalnejša poraba, kakor tudi vsako znižanje teh stroškov ne pomeni racionalnejše porabe. Na te skupne stroške reprodukcijskega (izdelavnega) materiala vpliva tudi struktura proizvodnje oz. storitev. Ni vseeno, ali smo montirali samo enostavne instalcijske naprave, ali pa komplicirane in zato tudi drage naprave, kakor tudi ni vseeno, ali smo izdelali in prodali prazno razdelilno omaro, ali pa opremljeno z vsemi potrebnimi elementi.

PREDVSEM V MONTAŽNI DEJAVNOSTI

Naslednji važen predstavnik stroškov, ki ga prav tako kot strošek reprodukcijskega materiala lahko v momentu njegovega nastanka opredelimo v breme konkretnega izdelka ali storitve, so stroški tujih storitev po delovnih nalogih.

Praviloma je ta vrsta stroškov pogojena tudi s povečano prodajo izdelkov oz. storitev in torej ni režijskega značaja. Ta strošek praviloma ne povečuje prodajne cene izdelavne ure. V večjem obsegu nastopajo ti stroški v montažni dejavnosti, zlasti kadar imamo opraviti z inženiring-posli, torej s posli, ki zajemajo tudi gradbena dela ter jih ne izvajajo v obratih našega podjetja. Tipičen strošek tujih storitev po delovnih nalogih iz morebitne realizacije pa predstavljajo vrednosti projektov za montažno dejavnost.

Te vrste stroškov bomo torej vedno presojali po tem, ali so bili ti stroški zajeti v naši prodajni ceni in ali so v zadostni višini obračunani v skladu s prodajnimi pogodbami. Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti na moment financiranja, nadzora in rizika; zato bo naša prodajna cena tujih storitev po delovnih nalogih praviloma za določen znesek višja, upoštevajoč čas financiranja, izgubo časa pri nadzoru ter obseg prevzetega rizika.

VIŠINO TEH STROŠKOV JE RAZMEROMA LAHKO UGOTOVITI

Skupna značilnost obeh navedenih vrst stroškov je torej, da je njih višino relativno lahko ugotoviti, tako za določeno časovno razdobje kakor tudi za vsak konkreten proizvod, serijo proizvodov oziroma konkretno storitev. Za ugotovitev in razdelitev teh stroškov za obračunsko obdobje, obrat, delovno mesto in nosilca stroškov (proizvod oz. storitev) ne potrebujemo nobenih posebnih ključev razdelitve. To dejstvo poudarjamo zaradi tega, ker si bomo v nadaljevanju ogledali stroške, ki jih je težko stoddostno natančno in pravilno ugotoviti že za obračunsko obdobje, še manj pa za posamezen proizvod oz. storitev.

—si

Bodice

Če se nekoliko pohvalimo, smo v uredništvu Glasnika prvi opazili da z nekim sklepom enega izmed naših obratnih delavskih svetov ne bo čisto vse v redu.

Sklepa — preventivno — nismo objavili. In prav smo imeli.

V zapisniku naslednje seje istega ODS smo namreč zasledili sledeč sklep:

„Sklep št. 9 s prejšnje seje se mora preformulirati, ker je v sedanjih obliki nezakonit; to uredi sekretar obrata s Kosijem Alojzem in Kržičem Gabijelom.

Zakonito ali ne, to je zdaj vprašanje!

VINJENOST

Miličnik avtomobilistu: „Očitno je, da ste vinjeni in vam moram prepovedati nadaljnjo vožnjo...“

Avtomobilist: „Ni res, kako bi bil vinjen, ko pa sem pil ves večer samo žganje?!“

ZAMENJAVA

Micka je kupila velik lep kolač, ko je bila v mestu. Vračala se je domov in se ustavila za kratek počitek na mostu, pa ji je kolač padel v vodo. Sedla je na obcestni kamen in začela glasno jokati.

Mimo je prišel neznanec in jo začel tolažiti, misleč, da jokuja za fantom:

— Nikar ne jokaj, saj boš dobila drugega!

Micka pa mu je med jokom odgovorila:

„Toda ne takega s petimi jajci!“

VARČEVANJE

Mojster vajencu: „Fant, z lepilom pa nikar preveč ne varčuj!“

Vajenec: „Saj ne... pravkar sem ga celo škatlo zlil po tleh!“

ZAMUDNIK

Šef (ob sedmih zjutraj): „Ob pol sedmih začnemo z delom pri nas, dragi tovariš, sedaj bodo pa zares šle točke...“

Nagovorjeni zamudnik: „Saj bi rad prihajal točno v službo, pa ne morem, ko so pa noči vedno krajše!“

POŠKODBE PRI DELU V NAŠEM PODJETJU V LETU 1969

Še vedno premalo pazljivosti

CKV - LJUBLJANA	9,40%
CKV - MARIBOR	11,80%
CKV - KOPER	5,81%
ELEKTROMONTAŽA	6,13%
TEN	8,68%
TRATA	9,36%
IV. GORICA	12,20%
AVTOPARK	0,0%
R.R.S.	5,13%
PROJEKT	0,0%
UPRAVA	0,0%
IMP-1969	8,13%

JANUAR	12
FEBRUAR	11
MAREC	20
APRIL	10
MAJ	20
JUNIJ	17
JULIJ	17
AVGUST	16
SEPTEMBER	23
OKTOBER	24
NOVEMBER	17
DECEMBER	15
NA STROJH	33
DRUGIH OBRATNIH	139
NA POTI NA DELO	23
NA POTI Z DELA	7

V preteklem letu je prišlo v podjetju do 202 (198) poškodb pri delu ali 8,13 % (8,70 %), izgubljenih pa je bilo zaradi teh 2415 (2521) delovnih dni, pri čemer se številke v oklepajih nanašajo na leto 1968.

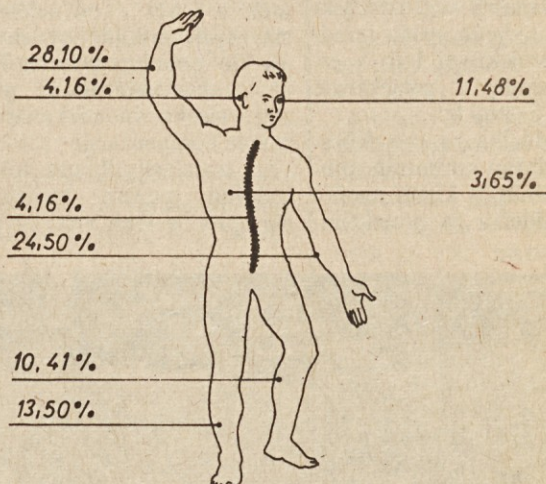
Število poškodb je v letu 1969 napram letu 1968 sicer malenkostno naraslo (za 4 primere), vendar pa se je procent zmanjšal za 0,57 % spričo povečanega števila zaposlenih. Prav tako sta upadli pogostost poškodb: 4,34 primera (4,69) na 100.000 proizvodnih ur, in resnost poškodb: 96 (101,6) izgubljenih delovnih dni na eno poškodbo.

Največ poškodb se je pripetilo v oktobru 24 (16) z 2296 (1472) izgubljenimi urami. Sledi september s 23 (12) poškodbami in 1832 (1664) izgubljenimi urami. Na tretjem mestu sta meseca marec in maj s po 20 (16 in 19) poškodbami in po 1832 (1552 in 1672) izgubljenimi urami. Junija, julija in novembra se je pripetilo po 17 (19, 18, 17) poškodb in 1364, 1632, 1752 (1768, 1968, 2304) izgubljenimi urami, avgusta pa 16 (13) poškodb s 1560 (1448) izgubljenimi urami. V decembru je bilo 15 poškodb s 1864 (1640) izgubljenimi urami. Januarja 12 (13) poškodb in 1216 (1416) izgubljenimi urami, februarja

11 (20) in 960 (1928) izgubljenimi urami ter aprila 10 (16) in 1200 (1336) izgubljenimi urami.

Največ poškodovanih (47,54 %) je KV-delavcev, 17,65 % je PKV-delavcev, 10,59 % je NKV-delavcev, 10,45 % VKV-delavcev, va-

jih nočemo in nočemo zavarovati pred poškodbami, pa čeprav imamo na razpolago zaščitna sredstva. Marsikdaj lahko opazimo varilec z varilnimi očali na čelu, ne pomakne pa jih na oči takrat, ko vari. Prav tako lahko vidimo, da varilec uporablja

jencev pa se je poškodovalo kar 11,79 % ali 7,22 % od skupnega števila vajencev, kar je vsekakor prevelik odstotek, če upoštevamo da so vsaj štiri mesece na leto v šoli in en mesec na dopustu.

Kvalificiranih delavcev se je poškodovalo 11,2 % od skupnega števila KV delavcev, PKV delavcev 18 %, NKV 14 % in VKV 6 %, od drugih delavcev pa se je poškodovalo 8 %.

Najpogostejše vrste poškodb so odrgnine (24,3 %), slede udarnine (16,2 %), urezi (12,6 %) so na tretjem mestu, slede zvini (8,2 %), opekline (7,4 %), tujski v očesu in zlomi udov (6,2 %), vplivi bliskov na oči pri varjenju (2,7 %) in druge poškodbe (6,6 %).

Če se le nekoliko zamislimo nad gornjimi številkami, lahko ugotovimo, da je eden izmed poglavitnih vzrokov poškodb še vedno osebni faktor, to je premajhna pazljivost pri delu in neuporaba zaščitnih sredstev, za katere smo v letu 1969 porabili kar 496.054 din.

Čeprav vedno in povsod poudarjamo, da so oči ena od največjih dragocenosti,

ščitnik, pomočnik pa je brez njega, kakor da njemu svetloba, ki nastaja pri varjenju, ni nevarna. Torej je povsem na mestu trditev, da je človek sam sebi še vedno največji sovražnik ...

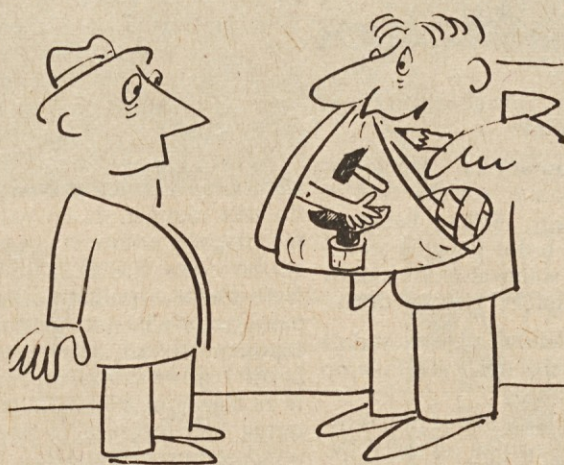
F. C.

UTAJA DAVKA

Ob tem času bo moral marsikdo seči precej globoko v mošnjiček, da bo plačal davek od svojega zaslužka v preteklem letu.

Organi, ki se s tem ukvarjajo, pravijo, da na splošno pri nas v Jugoslaviji ni tolikšnih utaj davka, kot se govori. Pravijo tudi da je to rafinirana operacija in pride do izraza šele tedaj, ko postane dežela visoko razvita. To, kar imamo zdaj, pa da je - rokodelstvo.

Problem lahko torej odložimo do leta 1975, ko bomo dosegli - predvidoma - ti-soč dolarjev narodnega dohodka na prebivalca.

Tole sem narisal, da ni treba vsakemu praviti, zakaj imam roko v mavcu ...

Pirhi so kot besede: lepi so, samo škoda je, da jih vedno slej ko prej pojemo.

Subjektivno mnenje se spremeni v objektivno, če je le subjekt - dovolj visoko.

Složni bratje si zgradijo hišo, nesložni pa dobe stanovanje od podjetja.

Ljudje pravijo, da imajo svetniki roke k sebi obrnjene; morda so že tudi oni sestavljali pravilnike o delitvi osebnih dohodkov ...

Družbeno lastnino imajo nekateri bolj za lastnino kot pa za družbeno.

NAŠ IZVEDBENO PROJEKTIVNI BIRO OB

PREOKRETNICI ZA NADALJNI RAZVOJ

Po današnji organizacijski shemi podjetja spada izvedbeno projektivni biro v sestav prodajno projektivne službe. Sestoji iz:

- oddelka za projektiranje toplotno sanitarnih, prezračevalnih in klima naprav
- oddelka za projektira-

luči in moči — od najenostavnejših priključkov strojev do popolne avtomatike

- transformatorskih postaj, visoko in nizkonapetostne kompenzacije

- instalacij šibkega toka (telefon, požarni javljalci, signalizacije vseh vrst, ozvo-

Zenica, Melamin Kočevje, Kidričevo, Impol, Gorenje Velenje, Ruše, Prebold itd.

V poslovnih in upravnih stavbah: kompletni Trg revolucije in skoraj vse večje poslone stavbe v Sloveniji.

Bolnice: v Ljubljani, Kopru, Šempetru, Valdoltri, Je-

mo, da se vsako delo začne v projektivnem biroju, in prav od sposobnosti projektantov je v veliki meri odvisno, ali bo prišlo do realizacije posla.

Pri razvoju biroja v tem smislu imamo tudi mnogo težav. Če začnemo s tem, da je kader vodilnih projektantov angažiran že vrsto let skoraj ves dan, da nimamo nobenih normativov pri našem delu za vse vrste instalacij, da smo na tesnem s prostori, da norme niso v redu in še več drugih. Ne nazadnje je pa tudi izbor instalacij tako obsežen, da je sila težavno zasledovati razvoj pri vseh vrstah instalacij.

Rešitev projektivnega biroja v današnjem stanju je v intenzivnem delu pri normativih, v specializaciji posameznih ekip projektantov za določena dela in v pomladitvi kadra, saj vsi vemo, da je mnogo vodilnih uslužbencev v našem podjetju izšlo prav iz projektivnega biroja. Zato v projektivnem biroju nujno potrebujemo mlad kader, na katerega bodo starejši projektanti z veseljem prenašali svoje bogato znanje in izkušnje.

Zavedati se moramo, da je treba projektivni biro razviti do take stopnje, da bo vedno mogoče dobiti iz njega strokovnjaka za najzahtevnejše službe v podjetju. Današnje stanje pa pri tolikšni zaposlenosti vseh delavcev v biroju tega ne omogoča, ker se že najmanjši izostanek katerega koli projektanta preveč pozna pri našem delu.

Naš cilj je slediti razvoju v svetu, se temu z našim delom prilagoditi in tesno sodelovati z vsemi obrati podjetja. To pa je obsežno in zahtevno delo, česar se moramo vsi zavedati.

K. U.

Alojz Novak

Kruta usoda nam je spet ugrabila mlado življenje člana našega kolektiva. Kot žrtev prometne nesreče je v Spittalu ob Dravi umrl Alojz Novak, KV-elektromonter.

Pokojni je nesrečno izgubil življenje v cvetu mladosti, saj bi bil letos

star šele 29 let. Zato si kar ne moremo misliti, da ga ni več med nami. Doma je bil iz Kruškega sela pri Dobrniču na Dolenjskem in se je v našem delu vključil najprej kot delavec, leta 1961 pa je opravil izpit za KV-elektromonterja. Podjetju je ostal zvest vse do svoje prerane smrti, saj je bil zaposlen v obratu Elektromontaža neprekinjeno, razen ko je služil kadroviski rok. V želji za nadaljnjim strokovnim izobraževanjem se je za nekaj časa zaposlil v tujini v naši montažni skupini pri firmi Siemens v Munchnu.

Ob povratku z obiska pri svoji družini, ki jo je tako ljubil in cenil, ga je na poti na delovno mesto v tujini doletela huda prometna nesreča, za katere posledicami je 13. marca letos v bolnišnici podlegel.

Našega dragega Alojza, tako polnega življenja, neizpolnenih načrtov in snovanj, ni več med nami, naše poslednje slovo pa je pokazalo, da smo izgubili res priljubljenega člana našega delovnega kolektiva in vzornega tovariša. Zato nam je toliko bolj težko, ko moramo njegovi ženi s sinom in ostali družini izreči naše globoko in iskreno sožalje z obljubo, da ga bomo ohranili v najlepšem in trajnem spominu.

J.M.

nje instalacij jakega in šibkega toka

- kopirnice
- administracije

V svojem sestavu zaposluje projektivni biro v glavnem visokokvalificirani kader, in sicer 21 inženirjev, 25 tehnikov, 11 risarjev in 9 režijskih uslužbencev. Ta ekipa je sposobna in izučena za izdelavo vseh vrst instalacijskih projektov, tudi najzahtevnejših:

- vodovodnih instalacij in kanalizacije vseh vrst
- centralnega ogrevanja
- kotlarn vseh vrst
- prezračevalnih naprav
- klima naprav
- instalacij jakegatoč,

čenje in antenske naprave) — strelovodnih naprav.

Očitno je torej dejavnost našega projektivnega biroja izredno razvejana v primerjavi z drugimi sorodnimi podjetji. S tako ekipo smo do sedaj sodelovali pri izdelavi kompletnih instalacij v vseh panogah industrije, v upravnih in poslovnih stavbah, stanovanjski izgradnji, pri vseh vrstah kotlarn vključno toplarnah, trafo postajah, farmah itd.

Če naštejemo le večje objekte, kjer je naš projektivni biro sodeloval pri načrtovanju, je spisek že precej dolg:

V industriji: Tomos, Litoštroj, Elma, Krka, IMV, Jesenice, Soda Lukavac, Vareš,

senicah, Novem mestu, Petra Držaja itd. . .

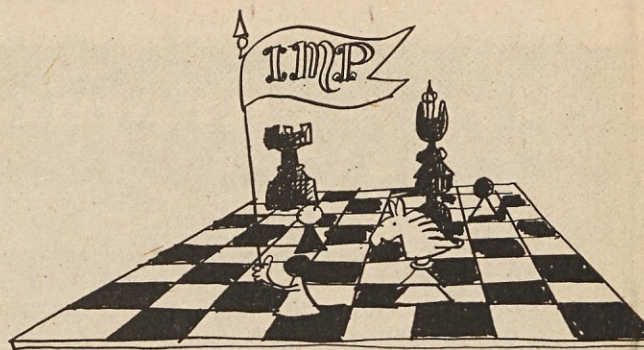
Stanovanjska izgradnja: kompletna soseska Vič v Ljubljani, Šiška, Bežigrad, Julino brdo—Beograd ter nešteto stanovanjskih blokov in stolpičev po vsej državi

Turistični objekti vzdolž Jadranske obale od Pule do Ankarana.

V teku let se je projektivni biro razvijal od nekaj ljudi, ki so orali ledino, ter je ob pomoči vodstva podjetja dosegel svojo današnjo stopnjo. Danes lahko ugotovljamo, da smo dosegli stopnjo, katere razvoj v bodoče mora biti prekretnica v našem delu. Zavedati se mora-

ZAKLJUČENO SINDIKALNO PRVENSTVO LJUBLJANE

ŠAHISTI »IMP« SO SE UVRSTILI V II. LIGO

Četrtega marca je bilo odigrano zadnje kolo ekipnega sindikalnega prvenstva Ljubljane v šahu.

V I. ligi je zmagala ekipa PTI z velemojstrom Parmo na čelu z 31. točkami pred ekipo Izvršnega sveta s 30,5 točke. Slede Litostroj 1 27,5, Delo – RTV 19,5, Uprava javne varnosti 19, Elektroprojekt 16, Zavod za avtomatizacijo 15,5 in Slovenija ceste 9 točk.

ki je osvojila 29 točk, in ekipa Avtomontaže, ki je zbrala 28 točk.

Podrobnejšo sliko o tem boju nam nudi objavljena tabela z vsemi doseženimi ekipnimi rezultati.

Vrh lestvice v IV. ligi pa so zavzele ekipe: Carinarnica 29, Kolinska 28,5 in Paolo Morgan 26,5 točke.

Točke so našemu moštvu priborili naslednji igralci: Perdan 2 točki iz 5 partij,

Pelko 4 (7), Maček 3 (4), Rep 3 (5), Mihelčič 6,5 (7), Škof 2,5 (5), Dobrič 2 (2), Dolničar 1 (1), Latinčič 2,5 (3) in Gregl 2,5 (3).

Najtežje delo sta imela prav gotovo Perdan in Pelko na prvi in drugi deski, zato je njun dasi navidez skromen rezultat uspeh, saj so bili njuni nasprotniki izključno mojstrski kandidati in prvokategorniki. Nekoliko bolje bi se lahko odrezala Rep in Škof, medtem ko so drugi

člani naše ekipe prispevali k skupnemu uspehu največ, kar je bilo od njih mogoče pričakovati. Za uspeh sta prav gotovo najbolj zaslužna kapetan moštva Franc Dolničar, ki je včasih dokaj okrnjeno ekipo uspešno vodil od dvoboja do dvoboja, ter Miran Mihelčič, ki je pridno nabiral točko za točko.

Če pogledamo nekoliko naprej in se vprašamo, kakšne so možnosti naše ekipe v II. ligi, v katero se je z osvojitvijo 2. mesta uvrstila, lahko rečemo, da bo njena nadaljnja usoda odvisna predvsem od uspeha igralcev na 3., 4. in 5. deski. Temu dejstvu ustrezno bo treba tudi nekoliko spremeniti vrstni red igralcev, pač glede na njihove lastnosti pri vodenju šahovskih figur, npr. probojnost, zanesljivost itd. Drug činitelj, ki bo tudi močno vplival na uvrstitev, pa je število nastopov kompletne prve postave. O njeni relativni jakosti priča naša zmaga s 4 : 2 nad zmagovito ekipo GP „Pionir“ v letošnjem prvenstvu. Zato lahko samo želimo, da bi imeli posamezniki do ekipe še odgovornejši odnos, kot pa so ga imeli letos.

M.M.

Turnir za prvenstvo IMP 1970

Sredi marca, takoj ko so tako uspešno končali sindikalno tekmovalje Ljubljane in se plasirali v II. ligo, pa so naši šahisti pričeli s turnirjem za prvenstvo IMP. Igrajo vsako sredo v večernih urah v 7. nadstropju upravne stavbe na Titovi 37, in sicer po dve koli hkrati, ter računajo, da bo najboljši šahist IMP za leto 1970 znan še pred prvomajskimi prazniki, ko bo turnir zaključen.

Na prvenstvu nastopa 12 igralcev, razen Mihelčiča, ki je zadržan, vsi člani naše reprezentance, ki je z lepim uspehom zastopala barve IMP na sindikalnem šahovskem prvenstvu Ljubljane, in še nekaj drugih: Dolničar, Stankovič, Pelko, Perdan, Škof, Vrhovec, Dobrič, Gregl, Latinčič, Rep, Maček in Miklič.

V prvih dveh sicer nepopolnih kolih so bili zabeleženi naslednji rezultati: Pelko : Stankovič 1:0, Škof : Dolničar 1:0, Dolničar : Maček 1:0, Pelko : Latinčič 1:0, Škof : Stankovič 1:0, Škof : Dobrič 1:0, Dobrič : Latinčič 1:0, Škof : Latinčič 1:0, Pelko : Stankovič 1:0, Gregl : Dobrič remi, Dobrič : Pelko 1:0, Škof : Pelko remi, Škof : Gregl 1:0, Stankovič : Dobrič 1:0, Latinčič : Stankovič 1:0 in Gregl : Latinčič 1:0.

Začasnega vrstnega reda vodečih za sedaj ne kaže navajati, ker ne bi nudil prave slike, saj so nekateri udeleženci odigrali več partij, drugi pa marj.

Zadnjeplasirani ekipi sta tako izpadli iz prve lige, zamenjali pa jih bosta ekipe Železničar I in GP Grosuplje, ki sta s 30 oziroma 27 točkami zasedli prvo in drugo mesto v II. ligi pred ekipo GP Gradisa, ki je osvojila 26,5 točk, sledita ekipi Karel Jeraj 22 in Veletekstil 20,5 točke.

V III. ligi je vse do zadnjega kola teklen ogorčen boj za prvi dve mesti. V finišu je zmagala ekipa GP Pionir z 31,5 točke pred našo ekipo,

Zap. št.	EKIPA	1	2	3	4	5	6	7	8	Skupaj točk	Mesto
1	LITOSTROJ II		2½	1	1	4½	3½	2	4	18 ½	V.
2	ISKRA-APARATI	3½		½	1½	3	2	1	4	15 ½	VII.
3	GP-PIONIR	5	5½		4	5	4	2	6	31 ½	I.
4	AVTOMONTAŽA	5	4½	2		3½	3½	3½	6	28	III.
5	ŽELEŽNIČAR II	1½	3	1	2½		3	1½	4	16 ½	VI.
6	KARTONAŽNA TOVARNA	2½	4	2	2½	3		3	4½	21 ½	IV.
7	IMP	4	5	4	2½	4½	3		6	29	II
8	TOVARNA KOV. GALANT	2	2	0	0	2	1½	0		7 ½	VIII.

PRED OTVORITVIJO POČITNIŠKE SEZONE

Brez sprememb v naših domovih

Kljub pričakovanju, da se bodo pogoji letovanja v letošnjem letu izboljšali, tega ne bo. Centralni delavski svet je sicer sprejel sklep o gradnji novega počitniškega doma v Fiesi, vendar se je pri iskanju potrebnih sredstev za gradnjo zataknilo. Upamo, da bodo naši samoupravni organi podjetja in obratov našli ustrezno rešitev, s čimer bi z gradnjo lahko pričeli v jeseni, tako da bi 1971 letovali v novem počitniškem domu v Fiesi.

Letos pa bomo razpolagali še nadalje le z 55 ležišči v Velem Lošnju, 37 v Fiesi, 4 v Ankaranu, ter z 11 in 8 ležišči v planinskih kočah na Veliki planini in na Pohorju.

Počitniška sezona v domovih ob morju bo trajala od 1. junija do 30. septembra, planinske kočje na Veliki planini in na Pohorju pa so na voljo članom kolektiva skozi vse leto.

Za primer, da ne bomo mogli vsem članom kolektiva, ki želijo svoj dopust prebiti v domovih podjetja, smo takó v Fiesi kot tudi na Lošnju v dogovoru za najem zasebnih sob izven doma, s tem da bodo koristniki teh sob dobili vse druge usluge v domu podjetja pod enakimi pogoji.

Kot je že uvodoma navedeno, letos ne bomo mogli nuditi gostom nič več kot v preteklih letih, zato sta UO in CDS na predlog upravnega odbora počitniške skupnosti sprejela sklep, da se cene dnevnih penzionov za člane kolektiva v letošnjem letu ne bodo povišale in so naslednje:

— Fiesa: dnevni penzion za člane kolektiva in njihove svojce znaša 24 din, za otroke od 2 do 15 let 18 din za otroke do 2 let 5 din in za tuje goste 36 din;

— Lošinj: dnevni penzion za člane kolektiva in njihove svojce znaša 20 din, za otroke od 2 do 15 let 15 din za otroke do 2 let 5 din in za tuje goste 36 din;

— Ankaran: dnevni penzion za člane kolektiva in njihove svojce znaša 22 din, za otroke od 2 do 15 let 15 din, za tuje goste 36 din, za otroke do 2 let pa se plačujejo usluge posebej v domu;

— Velika planina: nočnina za člane kolektiva in njihove svojce znaša 3 din,

za tuje goste 6 din, otroci do 7 let prenočujejo brezplačno;

— Pohorje: nočnina za člane kolektiva in njihove svojce je 5 din, za tuje goste pa 10 din.

V cenah penziona za domove ob morju je že upoštevana turistična taksa, za

nočnine v planinskih domovih pa se taksa obračunava posebej in v višini, kot jo predpiše pristojna občinska skupščina.

Penzionske usluge bo možno plačati v dveh obrokih, vendar prvi obrok vsaj v višini prejetega regresa.

Izmene v počitniškem domu v Fiesi bodo tedensko, in sicer ob torkih. Isto velja tudi za Ankaran. Izmene v počitniškem domu v Velikem Lošnju pa bodo desetdnevne, in sicer jih bomo prilagodili voznemu redu direktnih avtobusnih zvez.

Podjetje SAP vzdržuje redno progo Ljubljana—Lošinj vsakih 10 dni: njihov avtobus bo vozil 12. in 22. junija, 1., 12. in 22. julija, 1., 11., 21. in 31. avgusta, zadnji pa 10. septembra. Prosimo, da se v svojih prijavah prilagodite gornjim datumom. V kolikor pa bi se med tem kaj spremenilo, bo

ste o tem ob potrditvi vaših rezervacij točno obveščeni.

Ker želimo plan dopust izdelati pravočasno, vljudno naprošamo vse člane kolektiva, ki želijo koristiti dopust v domovih podjetja, da izpolnijo tej številki Glasnika priloženo prijavnico in jo najkasneje do 1. maja 1970 pošljejo splošni službi svojega obrata ali pa direktno upravnemu odboru počitniške skupnosti s sedežem v Ljubljani, Titova 37.

Rezervacij za prevoze avtobusom letos ne bomo imeli. Vsak, ki ne bo potoval z lastnim prevoznim sredstvom, pa se za to lahko obrne na podjetje SAP Ljubljanka, ki bo vzdrževalo redno avtobusno zvezo z Lošnjem, pa tudi v Fieso bo vozil njihov avtobus redno vsak dan.

Vsem tistim, ki bodo potovali na Lošinj z lastnimi prevoznimi sredstvi, pa sporočamo, da bo nova linija trajekta Plombin—Porozina tudi letos redno obratovala in ni bojazni za prevoz, voznja s trajektom pa traja le dobre pol ure.

V želji, da bi čim več članov kolektiva koristilo dopust v domovih našega podjetja in v upanju, da bomo lahko vse zadovoljili, pričakujemo pravočasno vaše prijave.

T. P.

Glasnik IMP na strojih IBM

V tiskarni Ljudska pravica ob novem offsetnem stroju, na katerem smo letos začeli tiskati naš Glasnik, še naprej modernizirajo proizvodnjo. Tako so nabavili IBM stroje, ki nadomeščajo

nekdanje stavne stroje. Medtem ko so prej na stavnihih strojih rokopise prelivali v svinčene vrste, sedaj stroji IBM (na sliki levo) prestavljajo rokopise na stolpce iz papirja,

ki jih monterji (na sliki desno) lepijo na zrcala. IMP Glasnik je prvi časopis delovnega kolektiva v Jugoslaviji, ki je narejen v naj sodobnejši tiskarski tehniki.

PREDSTAVLJAMO VAM ING. ANDREJA HUDOKLINA, VODJO HTV SLUŽBE PODJETJA

»Mi opozarjamo, inšpektor pa kaznuje...«

„...Ko povem svojo funkcijo ali delovno mesto, na katerem delam, se marsikdo spomni, da je že slišal zame. Po telefonu pa imam pogosto težave in traja večkrat precej časa, da se uspešno predstavim. Vse to pa je seveda popolnoma normalno, saj sem pri podjetju komaj 4 mesece in še na skoraj popolnoma novem delovnem mestu...“

Zato smo se tudi odločili kratko predstaviti ing. Andreja Hudoklina, od decembra preteklega leta vodjo HTV službe pri podjetju, saj mu njegovo delovno mesto narekuje redne in pogoste obiske vseh naših gradbišč in tovarn.

K IMP je prišel iz kranjske Iskre, tam je delal nekaj več kot 2 leti na svojem prvem delovnem mestu po diplomi

na elektrotehniški fakulteti v marcu 1967. Stanuje v Zalogu in tudi samec ni več.

V tem času podrobneje spoznava svoje delo, za katerega se je odločil, in podjetje, ter se pripravlja na republiški izpit iz varstva pri delu, ki ga namerava v celoti opraviti do maja. Tak izpit je zakonsko predpisan za vodje služb varstva pri delu pri podjetjih, ki imajo delovna mesta s povečano stopnjo nevarnosti. Redno obiskuje tudi naše tovarne in večja gradbišča, pogosto v družbi s pristojnim inšpektorjem za delo.

„Razlika pa je v tem, da mi naše delavce, vodilne monterje in šefe montaž predvsem opozarjamo na razne pomanjkljivosti, inšpektor pa takoj kaznuje...“

Ali ste v tem času že obravnavali kako nesrečo pri delu?

„Na žalost že dve, in sicer kar sorodni, na novi bolnici v Ljubljani in v Poreču. Obakrat je šlo za padec skozi jašek več ali manj globoko z ne prav lahкими posledicami. V obeh primerih smo sicer ugotovili, da nosi krivdo gradbeno podjetje, ker jaška ni pokrilo ali pa ga ni zadostno zavarovalo. Vsekakor pa morata ti nezgodi še posebej opozoriti naše delavce na še večjo previdnost, saj jim tuja krivda pri zdravljenju posledic takega padca ne bo prav nič pomagala...“

Ko bomo čez leto dni spet obravnavali pregled letošnjih poškodb pri delu, če ne prej, pa se bomo z ing. Andrejem Hudoklinom pogovorili več

KAKO ŽIVIJO NAŠI KOLEGI PO SVETU

RAY BERRY —
MONTER V ZDA

Odločili smo se objaviti prevod članka Američana Georga Zimbela o življenju in delovnih problemih povprečnega monterja v ZDA. Članek je sicer skrajšan na najbolj zanimive dele in čeprav razmer v instalaterski stroki v ZDA ni mogoče enostavno primerjati z razmerami pri nas, bo članek, tako vsaj upamo, kljub temu zanimiv za naše bralce.

Nekega hladnega zimskega dne je močni Ray Berry vrgel na ramo svoje instalatersko orodje, odločno pogledal in odšel na sedem-dnevno iskanje zamrznjene vodovodne cevi. Iskanje cevi po poljih, pokritih s snegom, in zaledenelih rekah pa je samo en del njegovega dela, ki Berryja vodi na farne, v velike stanovanjske zgradbe in družinske hiše v predmestju poleg njegovega rojstnega mesta Peekskill, država New York.

Leta 1945 je končal vajeniško šolo, leta 1950 postal

pomočnik in leta 1955 je položil še pismeni in praktični mojstrski izpit. Danes ima Ray Berry dovoljenje za delo št. 30 (ameriški predpisi zahtevajo, da morajo imeti vsi monterji dovoljenje za delo). Za instalaterska dela, pri vodovodih in parnem gretju, pravi Berry, je zelo velika konkurenca — saj je v ZDA nad tristo tisoč ljudi tega poklica. Njegov pomočnik Rolf Zimmerman se uči poklica, kot se ga je pred leti Ray

tudi (to je nekaj podobnega kot pri nas priučitev). Rolfov tedenski zaslužek je sto pedeset dolarjev, Ray pa zasluži različno, pač glede na količino opravljenega dela. Normalno delata štirideset ur na teden, v primeru nujnega in neodložljivega dela pa tudi dvakrat toliko.

„IZGUBITI SRAJCO“
ALI NE DOBITI
DELA?!

Najtežje v njegovem delu, kakor sam pravi je za delo narediti ponudbo, kajti z njo se trudi pridobiti večja dela, ki so donosnejša. Instalater, ki ponudi pre nizko ceno, lahko „izgubi svojo srajco“ (po naše: si še za sol ne zasluži), kajti če njegova ponudba uspe, se mora pogodbeno obvezati, da bo delo tudi v celoti opravil za ponujeno ceno. V nasprotnem primeru, če je cena previsoka, dela enostavno ne dobi.

Pri sestavljanju ponudbe se Ray naslanja na dve opori: na svojo spretnost in izkušnjo ter na splošne predpise o izvajanju del, s katerimi so predpisane cene določenih obrtniških storitev. Ta pred-

pis omogoča Rayu, da vnaprej določi svoje materialne stroške in vzporedno s tem tudi ceno svojih del.

Iz njegovega materialnega knjigovodstva je razvidno, da porabi letno za trideset tisoč dolarjev materiala, pri čemer je že všteti tudi material za postavljanje instalacije za gretje. Vedno uporablja material najboljše kvalitete, toda zaradi dobrega planiranja in efektivnih metod dela so njegove „prodajne“ cene kljub temu nizke. Za nabavo materiala najema bančno posojilo, za katerega plača 6 % obresti. Za večja dela, kot so velika popravila, modernizacija določenega objekta in podobno, dobi posojilo ali avans za nabavo materiala od ustanove, za katero dela, kajti za opravljeno delo dobi plačilo šele po uspešno prestani preizkušnji, to je po prevzemu objekta oz. del.

Ko pride mojster Berry po napornem delovnem dnevu domov, vzame zvečer v roke svoj violončelo. Glasba je njegov konjiček in zvečer ga prijatelji pogosto najdejo v družbi kvarteta, ko vadijo. Drugič zopet je zatopljen v strokovni časopis, da bi napredoval v koraku s časom in

napredkom v svoji stroki. Ray jemlje namreč svoje delo zelo resno.

PO
DELOVNEM TEDNU
VIKEND
Z DRUŽINO

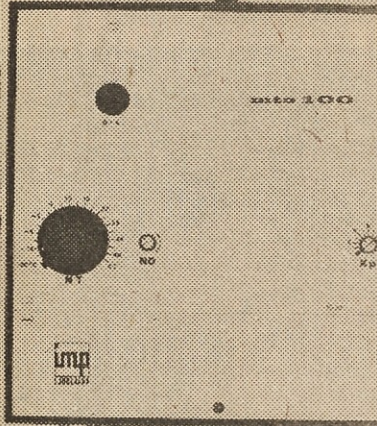
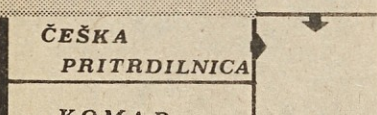
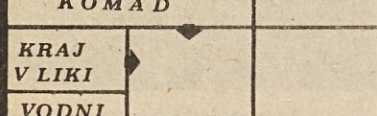
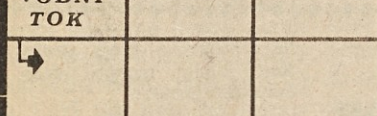
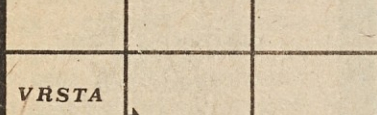
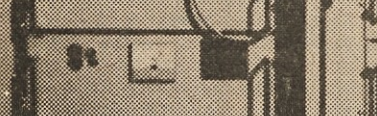
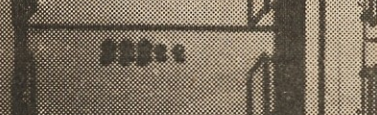
Ray je zgodaj začel delati. Zelo razvit za svojih trinajst let, je po očetovi smrti začel delati za odraslega človeka. Lahko bi si navlekel kapo na glavo in ljudje bi mu dajali delo kakor kakemu osemnajstletnemu delavcu. Preden se je šel Ray učiti, je delal kot farmar, voznik kamiona, avtomehanik, fotograf, zidar in tesar. Vse te izkušnje mu večkrat koristno služijo pri njegovemu današnjemu delu.

Danes on, njegova žena Rachela in štirje otroci živijo od povprečnega tedenskega dohodka stoosemdesetih dolarjev, ki poleg rednih življenjskih stroškov zadostuje še za pokojninski sklad, za vzdrževanje hiše, za davek in za hranilno knjižico.

Poleg svoje hiše v Peekskillu, osemdeset kilometrov od New York Cityja, se Ray bavi še s čebelarstvom. Ima dvajset panjev čebel, ki mu dajejo letno okrog 290 kg medu. En del medu proda, ostalo porabi družina. Vsi člani Berryjeve družine se lahko bavijo s športom v neposredni bližini doma. Na bližnjem jezeru vozita Ray in njegov sin kanu, ali pa se vsi zrinejo v avto in odpeljejo na krajšo vožnjo v planine, včasih za konec tedna tudi v Manhattan. Ob koncu izredno težkega delovnega tedna Ray najraje preživi vikend v družinskem krogu.

Prevedel
M. B.

		DEL RADIA	PREPOVED	POZIV	GLASBENIK	ZAIMEK	REKA V SZ	KARLOVAC
		SRBSKO Ž. IME						
							JAREM	NAŠE MORJE
		LOVAČE						
		SVET						
		LJUBLJ. HOTEL		DEL TELES				SRBSKO M. IME
								
								
								
								
								
								
								
								
								
								
								
								
								

Nagradna križanka.

Rešitve križanke pošljite, 37, in sicer v zaprtih kuver-
kot običajno, v tajništvo tah z oznako „Križanka“ – in zabave.
podjetja, Ljubljana, Titova do 15. aprila 1970.

Pri reševanju mnogo sreč